

-ARAŞTIRMA MAKALESİ-

EK DERS ÜCRETİ, AKADEMİK TEŞVİK ve KAMU ZARARI

Yükseköğretim Kurumlarında Ek Ders Ücreti ve Akademik Teşvik Ödemelerinde Kamu Zararına Neden Olan Usulsüz ve Hatalı İşlemler*

Coşkun Can AKTAN¹

Prof. Dr.

Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

E-mail: ccan.aktan@deu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-4294-2314

Murat İNCE

Doç. Dr.

Uzman Denetçi, T.C. Sayıştay Başkanlığı

E-mail: muratince@sayistay.gov.tr

ORCID ID: 0000-0003-1519-0321

Mehtap ÖKSÜZ

Dr.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

E-mail: mehtapoksuz@comu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-5862-5079

Öz

Bu araştırmada yükseköğretim kurumlarında istihdam edilen öğretim elemanlarına ek ders ücreti ve akademik teşvik ödemesi yapılması konusunda ortaya çıkan usulsüzlükler ve kamu zararı incelenmektedir. Ek ders ücreti ve akademik teşvik uygulamaları konusundaki maliyetleri sadece hazineye yükü dolayısıyla “bütçe

* Bu çalışmada bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyulmuştur.

¹ **Sorumlu Yazar:** ccan.aktan@deu.edu.tr

Atıf (APA): Aktan, C. C., İnce, M. & Öksüz, M., (2025), Ek Ders Ücreti, Akademik Teşvik ve Kamu Zararı -Yükseköğretim Kurumlarında Ek Ders Ücreti ve Akademik Teşvik Ödemelerinde Kamu Zararına Neden Olan Usulsüz ve Hatalı İşlemler, Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 17 (1): 133-172.

maliyeti” şeklinde parasal boyutu ile değerlendirmek fevkalade yanlış ve eksiktir. Parasal maliyet dışında beklenmeyen, öngörülemeyen ya da hesaplanması kolay olmayan görünmez maliyetler sözkonusudur. Bu araştırmada sadece ek ders ve akademik teşvik ödemelerine ilişkin Sayıştay denetim raporları ve Sayıştay ilamlarında tespit edilen usulsüzlükler ve kamu zararı inceleme konusu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Ek ders ücreti, Akademik teşvik, Kamu zararı, Sayıştay yargısı, İlam, Yükseköğretim Kurumları*

Alan Tanımı: *Yükseköğretim Kurumları, Akademik Etik, Kamu Maliyesi*

EXTRA COURSE FEES, ACADEMIC INCENTIVE PAYMENT and PUBLIC LOSS

Undue and Erroneous Deeds Causing Public Loss in Additional Course Fee and Academic Incentive Payments in Higher Education Institutions

Abstract

This paper aims to explore the public losses that occur in the payment of additional course fees and academic incentives to academic staff employed in higher education institutions. It is extremely wrong and incomplete to evaluate the costs of additional course fees and academic incentive practices only in terms of their monetary dimension as “budget cost” due to the burden on the treasury. Apart from the monetary cost, there are invisible/unseen costs that are unexpected, unforeseen or not easy to calculate. In this research, only public losses detected in the Turkish Court of Accounts decisions regarding additional course and academic incentive payments are being examined and analyzed.

Key Words: *Extra Course Payment, Academic Incentive Payment, Public Loss, Turkish Court of Accounts, Writ, Higher Education Institutions*

JEL Codes: *H83, K42, K49*

İ.GİRİŞ

Bu araştırmada yükseköğretim kurumlarında istihdam edilen öğretim elemanlarına ek ders ücreti ve akademik teşvik ödemesi yapılması konusunda ortaya çıkan usulsüzlükler ve kamu zararı incelenmektedir. Usulsüzlükler doğrudan öğretim elemanlarının çabaları ve girişimleri neticesinde oluşabildiği gibi yükseköğretim kurumlarına bağlı birimlerin (fakülte, yüksek okul, enstitü vb.) bilerek ve/veya bilmeyerek ihmal ve kusurları neticesinde de ortaya çıkabilmektedir. Bu türdeki

usulsüzlük ve yolsuzlukların denetim yoluyla tespit edilmesi ve varsa ortaya çıkan kamu zararının telafi edilmesi pekâlâ önemlidir.

Kamu zararı denildiğinde bundan anlaşılacak hukuka aykırı fiil ve işlemler neticesinde ortaya çıkan “*parasal maliyet*”tir. Oysa bunun dışında maddi olmayan “*etik maliyet*” çoğunlukla gözardı edilmekte, hesaba dahi katılmamaktadır. Ölçülebilir ve hesaplanabilir kamu zararı dışında öngörülemeyen ve beklenmeyen sonuçlar ve gizli maliyetler madalyonun görünmez yüzüdür. Ek ders ücreti ve akademik teşvik ödemeleri konusunda yasalara aykırılık teşkil eden davranış ve eylemler dışında hukuk açısından suç teşkil etmeyen ve cezai müeyyideye tabi olmayan gayri-ahlaki davranış ve eylemler fevkalade önem taşıyan ve akademiye değersizleşme ve yozlaşmaya sevk eden uygulamalardır. Akademik enflasyon ve müfredat manipülasyonu yoluyla ek ders ücretlerinin artırılması görünmez bir “*ek ders soygun*”una kaynaklık etmektedir. Aynı şekilde akademik performansın artırılması ve akademik motivasyon yaratılması gayesiyle yürürlüğe konulan muhtelif akademik teşvik uygulamaları da maalesef “*transfer maliyeti*” dışında akademisyenleri yayın çoğaltmaya sevk etmesi, istismarcı ve paraziter ortak yazarlık için kapı aralaması, suistimalci akademik dergileri, suistimalci akademik editörlük ve hakemlik uygulamalarını yaygınlaştırması, sırf para karşılığında yayınlanan şaibeli dergi sayısının artırılması gibi sorunları gündeme getirmektedir. Özetle konu sadece hukuki açıdan “*kamu zararı*” ile sınırlı değildir; ahlaki açıdan ortaya çıkan “*etik zarar*” bütçe maliyetinden çok daha büyüktür ve bunun sosyal maliyeti çok daha ağırdır. Bu çalışma kapsamında incelenen kamu zararı olgusunun bu anlattığımız geniş perspektif çerçevesinde ele alınması ve değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Her ne kadar çalışmamız dar anlamda “*kamu zararı*” ve diğer usulsüzlüklerin tespitine dair olsa da ek ders ücreti ve akademik teşvik konusundaki “*yasal soygun*” konusuna da değinilerek bu alandaki etik zafiyet ve yolsuzluklara özellikle dikkat çekilmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmamızın ilk bölümünde ek ders ücreti ve akademik teşvik konusunda mevzuatın genel çerçevesi sunulduktan sonra yükseköğretim kurumlarında Sayıştay denetimi süreci kısaca özetlenecek ve bu çerçevede kamu zararı kavramı açıklanacaktır. Daha sonra da Sayıştay denetimleri çerçevesinde ortaya çıkan usulsüzlükler ve kamu zararına dair tespitler ve örnekler sunulacaktır. Çalışmamız genel değerlendirme ve sonuç kısmı ile son bulmaktadır.

II. EK DERS ÜCRETİ ve AKADEMİK TEŞVİK KONUSUNDA MEVZUAT

A. Ek Ders Ücreti Konusunda Mevzuat

Öncelikle ek ders ücreti konusunun Türk hukuk mevzuatında ne şekilde düzenlendiğini özetlemeye çalışalım. Ülkemizde üniversiteler açısından ek ders ücretini düzenleyen iki kanun bulunmaktadır: 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu. Ek ders ücretine ilişkin olarak her iki kanunda yer alan temel hükümler şu şekildedir:

2547 Sayılı Kanun, Madde 36 – (...) Öğretim üyesi, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç bulunması halinde görevli olduğu yükseköğretim kurumunda haftada asgari on saat ders vermekle yükümlüdür. Öğretim görevlisi ise haftada asgari on iki saat ders vermekle yükümlüdür.

2914 Sayılı Kanun, Madde 11 – 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yükü saati dışında, kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elamanlarına görev unvanlarına göre Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen mecburi ve isteğe bağlı dersler ve diğer faaliyetler için bu ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla en çok yirmi saate kadar, ikinci öğretimde ise en çok on saate kadar ek ders ücreti ödenir.

Mevzuatın genel esaslarını şu şekilde özetlemek mümkündür: 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'nun 11'inci maddesi hükümleri gereği Yükseköğretim Kurumlarında kısmi statüde çalışanlar dahil Öğretim Elemanlarına ek ders ücreti ödenir. Ek ders ücreti haftalık ders yükü sınırını aşan teorik dersler ve diğer faaliyetler için ödenir. Teorik dersler dışındaki faaliyetlerin haftalık ders yükünü tamamlamasından sonraki kısmı ek ders ücretinin hesabında dikkate alınır. Ancak mecburi ders yükünün tamamlanmasında ve ek ders ücretinin hesabında, teorik dersler dışındaki faaliyetlerin haftalık en fazla on saatlik kısmı dikkate alınır, kalan kısmı ise maaş karşılığı sayılır.

Maaş karşılığı haftalık ders yükü;

- Öğretim üyeleri için 10 saat,
- Öğretim görevlileri ve okutmalar için 12 saat

Ücret karşılığı verilebilecek ek ders;

- Örgün öğretimde en çok 20 saat,

- İkinci öğretimde² ise en çok 10 saat olarak hesap edilir.

Uzaktan öğretim programı kapsamında yükseköğretim kurumlarında ders veren öğretim elemanlarına, haftalık 10 saati geçmemek üzere verdikleri ders başına, 2914 sayılı Kanununun 11'inci maddesindeki unvanlar itibarıyla belirlenen ek ders ücretinin beş katını geçmemek üzere yükseköğretim kurumları yönetim kurulunca belirlenecek tutarda ek ders ücreti ödenir (2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu md.44/e). Eğitim programlarının uzaktan eğitim yöntemi ile yapılması durumunda, faaliyetler eşdeğer haftalık ders yükü hesabı yapılarak değerlendirilir (16/9/2005 tarihli Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Kararı md.3/f).

Bir öğretim elemanı hem normal hem de ikinci öğretim görev alıyorsa en çok otuz saate kadar (20 saati normal, 10 saati ikinci öğretim) ek ders ücreti ödenir ve ders yüklerinin hesaplanmasında öncelikle normal örgün öğretimde verilen ders ve faaliyetler dikkate alınır.

Müfredat programları uyarınca normal çalışma günlerinde saat 16:00-17:00 arası yapılan ikinci öğretim için, birinci öğretim ücretinin bir katı fazlası; saat 17:00'den sonra başlayan gece öğretimi ve hafta tatilinde yapılan ikinci öğretim için ise, birinci öğretim ücretinin iki katının %60 fazlası ödenir. Yaz ve yarı yıl tatillerinde yapılan öğretim için verilecek ek ders ücretinin hesabında ders yükü dikkate alınmaz. Yaz ve yarı yıl dışı ek ders ödemeleri haftalık toplam olarak otuz saati aşamaz.

B. Akademik Teşvik Konusunda Mevzuat

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK), 3 Şubat 1993 tarihinde 2003 yılına kadar olan on yıllık dönem için, bilim ve teknolojiye izlenecek yeni bir politika belirlemiş ve 1993 yılında TÜBİTAK Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik

² İkinci öğretimle ilgili ek ders ücretinin yasal dayanağı ise 3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun içerisinde düzenlenmiştir: Madde 10 – “Normal örgün öğretimde zorunlu ders yükünü doldurmuş olan öğretim elemanlarına ikinci öğretimde verdikleri her ders için; dolduramamış olan öğretim elemanlarına bu yükün doldurulmasından sonra verdikleri her ders için, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 11 inci maddesinde öngörülen hükümler çerçevesinde ek ders ücreti ile ara sınav, yarıyıl ve yıl sonu sınavları için ödenecek ücretlerin üç katını aşmayacak şekilde ikinci öğretim programları esas alınarak, Cumhurbaşkanınca belirlenecek ders ücreti ödenir.”

Programı'nı yürürlüğe koymuştur. Daha sonra 2016 yılında TÜBİTAK Türkiye Kaynaklı Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programı yürürlüğe konulmuştur. TÜBİTAK Türkiye Adresli Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programı'nın amacı; Türkiye adresli Uluslararası bilimsel yayınların etkisinin, görünürlüğünün (kalitesinin) artırılması amacıyla Türk veya yabancı uyruklu Araştırmacıların Uluslararası bilimsel yayınlarının teşvik edilmesi ve doktora, sanatta yeterlilik, tıpta uzmanlık ya da dış hekimliği uzmanlık çalışmalarında, Danışmanların Öğrencileri ile birlikte yapmış olduğu Uluslararası bilimsel yayınların teşvik edilmesi olarak belirlenmiştir.³

TÜBİTAK dışında tüm yükseköğretim kurumlarında akademik performansın arttırılmasına yönelik olarak 14/12/2015 tarih ve 2015/8305 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 18/12/2015 tarihli 29566 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği, öğretim üyelerinin yurtiçi ve yurtdışında sonuçlandırdıkları bilime katkı sağlayıcı nitelikteki proje, araştırma, yayın, tasarım ve sergi, aldıkları patent, bilimsel çalışmalarına yapılan atıf, uluslararası kongre ve sempozyumlarda sundukları tebliğ ve almış oldukları akademik ödüller esas alınarak, öğretim elemanları için aldıkları yıllık akademik teşvik puanı ile orantılı olarak hesaplanan ve maaşlarına ek olarak yapılan ödemeleri düzenleyici hükümler içermiştir. Millî Eğitim Bakanlığının 24/11/2016 tarihli ve 13271644 sayılı yazısı üzerine 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun ek 4'üncü maddesine göre Bakanlar Kurulunca 27/12/2016 tarihinde 9714 sayılı karar ile bu ilk yönetmelik değiştirilmiştir. Daha sonra bu yönetmelik 2018 yılında sil baştan yeniden düzenlenmiştir.⁴ Halen yürürlükte bulunan Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği'nin amaç ve kapsamı ilk madde içerisinde şu şekilde ifade edilmiştir:

“Devlet yükseköğretim kurumları kadrolarında bulunan öğretim elemanlarına yapılacak olan akademik teşvik ödeneğinin uygulanmasına yönelik olarak, bilim alanlarının özellikleri ve öğretim elemanlarının unvanlarına göre akademik teşvik puanlarının hesaplanmasında esas alınacak faaliyetlerin ayrıntılı özellikleri ve bu faaliyetlerin puan karşılıkları, akademik teşvik toplam puanının %30'unu geçmemek üzere her bir akademik faaliyet türünün toplam puanın hesaplanmasındaki ağırlıkları, akademik teşvik puanının

³ Bkz. TÜBİTAK Türkiye Adresli Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) Programı Uygulama Usul Ve Esasları

https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/33_YK_islenmis_hali_UBYT.pdf

⁴ Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği (Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi, 14/5/2018 No : 2018/11834; Resmî Gazete Tarihi: 27.06.2018 Resmî Gazete Sayısı: 30461)

hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar ve bu hesaplamaları yapacak komisyonun oluşumu ile diğer hususları belirlemektir.”

III. YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA SAYIŞTAY DENETİMİ SÜRECİ ve KAMU ZARARI

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Dış Denetim” başlıklı 68'inci maddesine göre; Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin (ki bu kategori üçlü bir sınıflandırma ile sırasıyla merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerini, sosyal güvenlik kurumlarını ve mahallî idareleri kapsamaktadır) hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin malî faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nda 5018 sayılı Kanun ile uyumlu bir biçimde Sayıştay denetiminin “düzenlilik ve performans denetimini” ifade ettiği, düzenlilik denetiminin ise “mali denetim ve uygunluk denetimine” karşılık geldiği hükme bağlanmıştır. 6085 sayılı Kanun'da denetim sürecinden ayrı olarak bir de “hesap yargılaması” kavramına yer verilmiştir. Kanun'a göre hesap yargılaması; Kanunlarla belirlenen sorumluların hesap ve işlemlerinin mevzuata uygun olup olmadığının yargılama yoluyla kesin hükme bağlanmasını ve bununla ilgili kanun yollarını ifade etmektedir. Buna göre; hesap yargılamasında özellikle kamu zararı doğuran hukuka aykırılık iddiaları hükme bağlanmakta iken Sayıştay tarafından icra edilen düzenlilik ve performans denetimlerinde, doğrudan hesap yargılamasına konu olmayan dolayısıyla kamu zararı tespiti içermeyen hususların (düzensizliklerin) TBMM ve kamuoyuna raporlanması amaçlanmaktadır.

Yukarıda ana hatları sunulan Sayıştay denetimi ve hesap yargılaması süreci genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin tümü için benzer bir işleyiş sergilemektedir. Başka bir ifadeyle, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler için öngörülmüş bulunan denetim ve yargılama sistemi yükseköğretim kurumları için de aynen uygulanmaktadır. Nitekim 5018 sayılı Kanun'da yükseköğretim kurumları, “merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri” arasında sayılmış olup bu kamu idareleri spesifik olarak Kanun'a ekli bulunan (II) Sayılı Cetvel'de (diğer özel bütçeli idarelerden ayrı bir başlık altında “Özel Bütçeli İdareler A) Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler Ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri” kategorisi altında) sınıflandırılmıştır.

Sayıştay aynı zamanda bir hesap mahkemesi olduğundan kamu zararına ilişkin yargısal süreçlerle diğer olağan denetim süreçlerini birbirinden ayırt etmek gerekir. Her şeyden önce hesap yargılamasında, Sayıştay denetçileri tarafından hazırlanan yargılamaya esas raporlardan hareket edilmekte ve Sayıştay daireleri yargılamaya esas raporlar marifetiyle önlerine gelen uyuşmazlıkları (davaları) birer mahkeme sıfatıyla çözüme kavuşturmakta, düzenlilik ve performans denetimlerinde⁵ ise yargısal herhangi bir prosedür izlenmemektedir. Yine hesap yargılaması sonucunda dairelerce tespit edilen kamu zararları için “ilam maddeleri” tanzim edilirken düzenlilik ve performans denetimlerinde tespit edilen düzensizlikler için ilgili raporlarda “bulgu maddeleri” tanzim edilmektedir.

Sayıştay tarafından icra edilen düzenlilik denetimleri esasen mali denetim ve uygunluk denetimini içeren “birleşik bir denetim görevi” mahiyetindedir.⁶ Nitekim Sayıştay Kanunu’nun 36’ncı maddesinde düzenlilik denetimlerinin; a) Kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti, b) Kamu idarelerinin mali rapor ve tablolarının, bunlara dayanak oluşturan ve ihtiyaç duyulan her türlü belgelerin değerlendirilerek, bunların güvenilirliği ve doğruluğu hakkında görüş bildirilmesi ve c) Mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin değerlendirilmesi suretiyle gerçekleştirileceği hükme bağlanmıştır.⁷ Sayılan bu

⁵ 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nda yer alan performans (bilgisi) denetimi ile uluslararası denetim standartlarında (INTOSAI denetim standartlarında) yer verilen performans denetimi mahiyet ve nitelik açısından birbirinden oldukça farklıdır. Sayıştay Kanunu’nda performans (bilgisi) denetimi, “*Hesap verme sorumluluğu çerçevesinde idarelerce belirlenen hedef ve göstergeler ile ilgili olarak faaliyet sonuçlarının ölçülmesi*” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımın uluslararası denetim standartları bağlamında aslen bir “doğrudan raporlama görevi” (*direct reporting engagement*) olan ideal anlamdaki “performans denetimi”ne karşılık gelmediği açıktır zira Kanun’daki performans (bilgisi) denetimi tanımı, “*doğrudan raporlama görevini*” değil esasen spesifik bir “*tasdik görevini*” (*attestation engagement*) tarif etmektedir. Konuya ilişkin ayrıntılı bir tartışma için bkz. “Kamuda Performans Yönetiminin Yerleşmesinde Sayıştayın Rolü” (İnce, 2020).

⁶ INTOSAI denetim standartları, yüksek denetim kurumlarının yetki çerçevelerine dayalı olarak mali, uygunluk ve/veya performans denetimi özelliklerini birleştiren birleşik denetimler yürütebileceğini öngörmektedir (INTOSAI ISSAI 100:12). Bu kapsamda Sayıştay tarafından uygulanmakta olan “düzenlilik denetimi”, INTOSAI denetim standartları bağlamında mali denetim ile uygunluk denetiminin bir arada yürütüldüğü birleşik bir denetim modeline karşılık gelmektedir. Bu birleşik denetim modeline, ISSAI 100 Kamu Sektörü Denetiminin Temel İlkeleri’nin yanı sıra ISSAI 200 Mali Denetim İlkeleri’nde ve ISSAI 400 Uygunluk Denetimi İlkeleri’nde de kısaca değinilmiştir.

⁷ Tartışmalı bir husus olmakla birlikte Sayıştay tarafından uygulanmakta olan düzenlilik denetimlerinin kapsamına “kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında tespit edilen kamu zararlarına ilişkin yargısal sürecin” de dahil olduğunu öne sürmek mümkündür. Nitekim

bileşenlerden; a) maddesi uygunluk denetimine, b) maddesi mali denetime ve c) maddesi de Kanunda spesifik olarak tanzim edilmiş bulunan diğer raporlama görevine karşılık gelmektedir. Sayıştay uygulamasında, düzenlilik denetimleri sonucunda kamu idareleri için tanzim edilen denetim raporlarında yer verilen “denetim görüşleri”, düzenlilik denetimi yani birleşik denetim kapsamında uygulanan mali denetimin sonucunu göstermektedir. Başka bir ifadeyle, kamu idareleri denetim raporlarında serdedilen “denetim görüşleri” sadece mali denetim bileşenine münhasır kılınmakta, yine düzenlilik denetimi yani birleşik denetim kapsamında yürütülen uygunluk denetimi süreci için ise ayrı bir “görüş” ya da “tavsiye” verilmemektedir. “Bu kapsamda düzenlilik denetimleri sonucunda elde edilen “bulgular” kamu idaresi raporlarında sırasıyla; “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular/Mali Rapor ve Tabloları Etkileyen Bulgular” (yani mali denetime ilişkin bulgular) ve “Diğer Bulgular” (yani uygunluk denetimine ilişkin bulgular) başlıkları altında kategorize edilmektedir. “Diğer Bulgular” başlığı altındaki bulgular, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular niteliğindedir” (İnce, 2022:129).⁸

Daha önce de ifade edildiği üzere, olağan düzenlilik ve performans denetimlerinden farklı olarak Sayıştay daireleri tarafından ifa edilen hesap yargılaması, kamu zararının tespit ve tazminine yönelik yargısal bir süreçtir. Kamu zararı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 71’inci maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır:

Sayıştay Kanunu’nun 5’inci maddesinde; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının denetlenmesi (ki bu yürütülen düzenlilik denetimleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir) ve sorumluların hesap ve işlemlerinden kamu zararına yol açan hususların kesin hükme bağlanması görevini (ki bu da Sayıştay denetçileri tarafından hazırlanan yargılamaya esas raporlar üzerine Sayıştay dairelerince ifa olunan yargısal faaliyetlerle gerçekleştirilmektedir) Sayıştay’ın asli görevleri arasında sayılmıştır. Bununla birlikte “kamu zararlarının tespit ve tazminine yönelik yargısal süreç” ile “düzenlilik denetim süreci” arasında zorunlu bir ilişkinin bulunduğu dair varsayımın hukuki (*de jure*) değil, fiili (*de facto*) bir yorum olduğunu düşünmekteyiz. Konu hakkında ayrıntılı bir tartışma için bkz. (İnce, 2022).

⁸ Geçerken önemle belirtmek gerekir ki; “Sayıştay düzenlilik denetimi uygulamasında “denetim görüşünün” sadece mali denetim bileşenine münhasır kılınması ve dolayısıyla uygunluk denetimi bileşenine ilişkin ayrıca bir görüş ya da sonuca yer verilmemesi, INTOSAI denetim standartlarına açık bir biçimde aykırılık taşımaktadır. Nitekim ISSAI 4000 Uygunluk Denetimi Standardı’nda; birleşik denetimlerde denetçinin hangi standarda atıfta bulunacağını değerlendirmesi gerektiği ve uygunluk denetimi mali denetimle birleştirildiğinde de, uygunluk yönüne ilişkin sonuç/görüşün, mali tablolara ilişkin görüşten açıkça ayrılması gerektiği ifade edilmiştir” (İnce, 2022:137).

“Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır. Kamu zararının belirlenmesinde;

- a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,*
 - b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,*
 - c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,*
 - d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,*
 - e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,*
 - g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,*
- esas alınır.*

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.”

6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nda ise *“kamu zararı: Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen kamu zararını”*(Madde 2) ifade eder şeklinde bir tanım yapıldıktan sonra Sayıştay’ın Görevleri başlığını taşıyan 5’inci maddede; *“Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığını denetler, sorumluların hesap ve işlemlerinden kamu zararına yol açan hususları kesin hükme bağlar”* ifadesine yer verilmiştir. İlgili Kanun gereği, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap ve işlemlerinin denetimi sırasında denetçiler tarafından kamu zararına yol açan bir husus tespit edildiğinde sorumluların savunmaları alınarak mali yıl sonu itibariyle yargılamaya esas rapor düzenlenmekte ve daireler tarafından yapılan hesap yargılaması sonucunda da; hesap ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygunluğuna veya kamu zararının sorumlulardan tazminine hükmedilmektedir (Madde 48 ve 50).

Yukarıda zikredilen Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Sayıştay Kanunu dışında Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te (19.10.2006 Resmî Gazete Sayısı: 26324) de konu ile ilgili detaylar açıklanmaktadır. Kamu zararı müessesesiyle ilgili olarak altı çizilmesi gereken önemli bir nokta; kamu zararının tespit ve tahsilinde sadece Sayıştay tarafından yapılan hesap yargılamasının belirleyici olmadığına dikkate alınmasıdır. Nitekim Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te kamu zararının; a) Kontrol, denetim veya inceleme, b) Sayıştayca kesin hükme bağlama ve c) Yargılama sonucunda tespit edilebileceği öngörülmüştür. Buna göre kamu zararı ilke olarak; kamu idareleri tarafından icra edilen kontrol, denetim veya incelemeler sonucunda idari bir işlemle, Sayıştay tarafından yapılan yargılama

sonucunda ve son olarak da adli ve idari yargı yerlerinin yargılamaları sonucunda tespit edilebilmektedir.

Sayıştay'ın kamu mali yönetimine sağladığı katkıların değerlendirilmesinde, gerek kamu zararının tespit ve tazminine yönelik hesap yargılamasının gerekse de düzenlilik ve performans denetimleri sonucunda tespit edilen düzensizliklerin bütüncül bir şekilde dikkate alınması önem arz etmektedir. Ancak bu kapsamdaki katkıların son tahlilde harcama sonrası denetim ve yargılama faaliyetlerinin sonucu olarak açığa çıkan kısmi bir katkı olduğunu da belirlemek gerekir. Tüm yüksek denetim kurumlarında olduğu gibi Sayıştay'ın da kamu mali yönetiminin düzgün işleyişine en kritik katkılarından biri kuşkusuz kamu idarelerinin harcama öncesi faaliyetleri üzerindeki önleyici, yönlendirici ve rehberlik edici etkilerinde açığa çıkmaktadır. Aşağıda yakın dönemde yüksek denetim kurumlarında yaygın olarak görülen ve gerek hesap yargılamasına gerekse de düzenlilik denetim raporlarına konu edilmiş olan belli başlı hukuka aykırılık ve düzensizliklere ilişkin ilam ve bulguların ayrıntılı bir incelemesine yer verilmektedir.

IV. EK DERS ve AKADEMİK TEŞVİK ÖDEMELERİNE İLİŞKİN SAYIŞTAY İLAMLARI

A. Ek Ders Ücreti Ödemesi Konusunda Sayıştay İlamları

2020 ile 2024 yıllarını kapsayan incelememizde ek ders ücreti ödemesi konusunda genel olarak yıllık ilam sayıları şu şekilde tespit edilmiştir. 2020 yılında 41, 2021 yılında 53, 2022 yılında 2, 2023 yılında 14 ilam bulunurken; 2024 yılında ise herhangi bir ilam bulunmamaktadır.

Tablo-1'de ek ders ödemelerine ilişkin Sayıştay ilamları yıllar bazında özetlenmiştir. İlk olarak, ara sınav döneminde gerçekleştirilen ek ders ödemeleri başlığı altında; 2020 yılında 28, 2021 yılında 45 olmak üzere toplamda 75 ilam bulunmuştur. Ancak 2022 yılından itibaren bu tür ilamların sayısında belirgin bir düşüş yaşanmış ve 2023 ile 2024 yıllarında herhangi bir ilam bulunmamıştır. Bu başlığı taşıyan ilamların içeriklerinde özetle; üniversitelere bağlı fakülte, yüksekokul, meslek yüksek okulu ve enstitülerde ara sınav dönemlerinde derslere ara verilmesine ve ders işlenmemesine rağmen, ders işlenmiş gibi öğretim elemanlarına ek ders ödemesi yapılmasının sorgu konusu edilmesi yer almaktadır. Devamında 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu Ders Yükü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esaslar ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu

hükümleri uyarınca ilgili durumun kamu zararına yol açıp açmadığı, yol açıyorsa sorumluların kimler olduğu karara bağlanmıştır.

Tablo-1. Ek Ders Ücreti Ödemesi Konusuna İlişkin Sayıştay İlamları

Karar Başlığı	2020	2021	2022	2023	2024
Ara sınav döneminde gerçekleştirilen ek ders ödemeleri	28	45	2	-	-
Fiilen gerçekleştirilmeyen dersler için yapılan ek ders ödemeleri	-	-	-	8	-
Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması tamamlanmaksızın göreve başlatılan memurlara yapılan ek ders ödemeleri	-	-	-	3	-
Hatalı hesaplamalarla yapılan ek ders ödemeleri	2	-	-	3	-
Yanlış gösterge rakamlarının kullanımı sonucunda yapılan ek ders ödemeleri	11	-	-	-	-
Yarıyıl sonu sınav döneminde gerçekleştirilen ek ders ödemeleri	-	8	-	-	-
Toplam	41	53	2	14	-

Not: Tablo hazırlanırken ilamların karar yılları esas alınmıştır.

İkinci olarak, fiilen gerçekleştirilmeyen dersler için yapılan ek ders ödemeleri başlığını taşıyan ilamlardan yalnızca 2023 yılında 8 adet tespit edilmiştir. Önceki yıllarda ve 2024 yılında ise bu türde ilamlara rastlanmamıştır. Bu başlığı taşıyan ilamların içeriklerinde özetle; üniversitelere bağlı fakülte, meslek yüksekokulu, yüksekokul ve enstitülerde öğretim elemanlarının izinli/raporlu oldukları günlerde fiilen yapmadıkları dersler için ek ders ücreti ödemesi yapılmasının sorgu konusu edilmesi yer almaktadır. Ders Yükü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esaslar ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri uyarınca ilgili durumun kamu zararına yol açıp açmadığı, kamu zararı varsa sorumluların kimler olduğu karara bağlanmıştır.

Üçüncü olarak, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması tamamlanmadan göreve başlatılan memurlara yapılan ek ders ödemeleri ile ilgili olarak 2023 yılında 3 ilam bulunmuştur. Ancak bu sorunun diğer yıllarda ortaya çıkmadığı görülmüştür. Bu başlığı taşıyan ilamların içerikleri incelendiğinde; güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması tamamlanmadan göreve başlatılan akademik personele maaş ve ek ders ödemelerinin yapılması neticesinde kamu zararına sebebiyet verildiği iddiasının araştırıldığı görülmektedir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri uyarınca ilgili durumun kamu

zararına yol açıp açmadığı, kamu zararı varsa sorumluların kimler olduğu karara bağlanmıştır.

Dördüncü olarak, hatalı hesaplamalarla yapılan ek ders ödemeleri 2020 yılında 2 ve 2023 yılında 3 ilam ile gündeme gelmiştir. Diğer yıllarda bu konuda herhangi bir ilam bulunmamaktadır. Bu başlık altında toplanan ilamların içerikleri farklı olmakla birlikte genel itibarıyla hesaplama hatalarından kaynaklı ek ders ücreti hesaplama veya fazla ek ders ücreti hesaplamanın kamu zararına sebebiyet vermesinin sorgu konusu edildiği görülmüştür. İlam içerikleri özetle şu şekildedir:

- Normal öğretim kapsamındaki derslere zamlı ek ders ödemesi yapılması,
- Maaş karşılığı zorunlu ders yükünü tamamlama koşulu aranmaksızın ek ders ödemesi yapılması,
- Teorik olarak belirlenen derse yanlış ek ders ücreti hesaplanması,
- Meslek uygulama eğitimleri yürüten öğretim elemanlarına ek ders ödemesi yapılması.

Beşinci olarak, yanlış gösterge rakamlarının kullanımı yalnızca 2020 yılında 11 ilam ile tespit edilmiş, sonraki yıllarda bu tür bir sorun kaydedilmemiştir. Bu başlığı taşıyan ilamların içerikleri; öğretim elemanı bulunmaması nedeniyle ek ders görevi verilen memura/öğretmene, öğretim görevlileri için öngörülen gösterge rakamı üzerinden ek ders ücreti ödenmesinin kamu zararına sebebiyet verdiği iddiasının araştırılması şeklinde özetlenebilir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ilgili hükümleri uyarınca bu durumun kamu zararına yol açıp açmadığı, kamu zararı varsa sorumluların kimler olduğu karara bağlanmıştır.

Altıncı olarak, yarıyıl sonu sınav döneminde gerçekleştirilen ek ders ödemeleri yalnızca 2021 yılında 8 ilam ile değerlendirilmiştir. Diğer yıllarda bu konuda herhangi bir ilam bulunmamaktadır. İlam içeriğinde; üniversitelere bağlı fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu ve enstitülerinde öğretim üyelerine, yarıyıl sonu sınav dönemlerinde verdikleri dersler için zorunlu ders yükü tamamlama koşulu aranmadan ek ders ücreti ödenmesi neticesinde kamu zararı olduğu iddiasının araştırılması yer almaktadır. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu ve Ders Yükü Tespiti ve Ek Ders Ödemeleri Usul ve Esasların hükümlerine dayanarak ilgili durumun kamu zararına yol açıp açmadığı, kamu zararı varsa sorumluların kimler olduğu karara bağlanmıştır.

B. Akademik Teşvik Ödemesi Konusunda Sayıştay İlamları

2020 ila 2024 yıllarını kapsayan incelememizde akademik teşvik ödemesi konusunda yıllık ilam sayıları Tablo-2 içerisinde verilmiştir. Yıllara göre toplam karar sayılarının 2020 yılında 33, 2021-2023 yılları arasında sıfır ve 2024 yılında 5 olduğu görülmektedir.

Tablo-2. Akademik Teşvik Konusuna İlişkin Sayıştay İlamları

Karar Başlığı	2020	2021	2022	2023	2024
Başvurularda kanıtlayıcı bilgi ve belgelerin eksik sunulması	9	-	-	-	-
Faaliyet alanı dışında yapılan çalışmaların akademik teşvik puanına dahil edilmesi	-	-	-	-	1
Yönetmelik şartlarını taşımayan akademik çalışmaların teşvik puanına eklenmesi	24	-	-	-	4
Toplam	33	-	-	-	5

Tablo-2’de, akademik teşvik ödemelerine ilişkin Sayıştay ilamlarının yıllara ve sorun başlıklarına göre detayları özetlenmiştir. İlk olarak, başvurularda kanıtlayıcı bilgi ve belgelerin eksik sunulması başlığı altında, yalnızca 2020 yılında 9 karar alınmıştır. Takip eden yıllarda bu konuda herhangi bir ilam bulunmamıştır. Bu başlık altındaki ilamların içeriğinde; yapılan bazı başvurularda Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği hükümleri uyarınca kanıtlayıcı bilgi ve belgelerin eksik olması nedeniyle başvurular için teşvik ödemesi yapılamaması gerekirken söz konusu başvurular için akademik teşvik puanı hesaplanarak ilgililere ödeme yapılması suretiyle kamu zararına neden olduğu iddiasının araştırılması yer almaktadır. 31.12.2016 tarihli Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği hükümlerine göre ilgili durumun kamu zararına yol açıp açmadığı, kamu zararı varsa sorumluların kimler olduğu karara bağlanmıştır.

İkinci olarak, faaliyet alanı dışında yapılan çalışmaların akademik teşvik puanına dâhil edilmesi konusu, yalnızca 2024 yılında 1 karar ile gündeme gelmiştir. Önceki yıllarda bu başlık altında herhangi bir ilam bulunmamıştır. İlamda; ilgiliye ait olan tasarımın, ilgilinin kendi faaliyet alanında olmadığı halde akademik teşvik ödeneğine konu edilmesi sebebiyle oluşan kamu zararının sorumlulardan tazminine hükmedilmesi neticesinde Sayıştay Temyiz Kurulu'na sunulan temyiz dilekçesi üzerine ilgili konunun yeniden incelenerek hükme bağlanması karara bağlanmıştır.

Üçüncü olarak, yönetmelik şartlarını taşımayan akademik çalışmaların teşvik puanına eklenmesi ise 2020 yılında 24 ilam ile öne çıkmıştır. 2024 yılında ise aynı başlık altında yalnızca 4 ilam bulunmaktadır. İlamın içeriğinde; 31.12.2016 tarihli Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği uyarınca gerekli şartları taşımayan akademik çalışmalar için akademik teşvik puanı hesaplanarak ilgililerine teşvik ödemesi yapılması sonucunda kamu zararı olduğu iddiasının araştırılması yer almaktadır.

C. Ek Ders Ücreti ve Teşvik Ödemesi Konusunda Kamu Zararı

Tablo-3'te ek ders ve akademik teşvik ödemelerine ilişkin kamu zararı durumu özetlenmektedir. Ek ders ödemelerinde kamu zararı tespit edilen toplam 110 karar incelenmiştir ve bu kararların tamamında kamu zararı bulunmuştur. Bu durum, ek ders ödemelerinin hesaplanması ve uygulanması süreçlerinde ciddi sorunların bulunduğunu ve bu sorunların tamamının kamu zararına yol açtığını göstermektedir. Ayrıca, akademik teşvik ödemeleriyle ilgili olarak kamu zararı tespit edilen 24 karar bulunurken, 14 kararda kamu zararının bulunmadığı tespiti yapılmıştır. Bu bulgular, akademik teşvik ödemelerindeki kamu zararı oranının ek ders ödemelerine kıyasla daha düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Genel olarak, değerlendirilen toplam 148 kararın 134'ünde kamu zararı tespit edilirken, yalnızca 14 kararda kamu zararı olmadığı görülmektedir. Bu verilere göre, kararların %90'ından fazlasında kamu zararı tespit edilmiştir. Kamu zararının büyük kısmının ek ders ödemelerinden kaynaklandığı, akademik teşvik ödemelerinde ise daha sınırlı bir kamu zararı bulunduğu gözlemlenmiştir. Ancak her iki alanda da süreçlerin iyileştirilmesine yönelik adımlar atılması gerektiği açıktır.

Tablo-3. Ek Ders Ücreti ve Akademik Teşvik Konusunda Kamu Zararı Durumu

Karar Konusu	Kamu Zararı Var	Kamu Zararı Yok
Ek ders	110	-
Akademik Teşvik	24	14
Toplam	134	14

V.SAYIŞTAY DÜZENLİLİK DENETİM RAPORLARINDA YER ALAN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA EK DERS ÜCRETİ ve AKADEMİK TEŞVİK ÖDEMESİ KONUSUNDAKİ BULGULAR

Bu bölümde Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanan muhtelif Sayıştay Denetim Raporları'nda yükseköğretim kurumlarında ek ders ve akademik teşvik ile ilgili bulgulardan örnekler sunulmaktadır (Tablo.4). Verilen örnekler sadece konunun anlaşılmasına imkân ve kolaylık sağlaması açısından sunulmaktadır. Benzer bulguların birçok üniversitede gözlemlenen yaygın konulardan olduğuna dikkat çekmekte yarar görüyoruz.

Tablo-4. Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporlarında Yer Alan Yükseköğretim Kurumlarında Ek Ders ve Akademik Teşvik Uygulamalarına İlişkin Bulgular

Üniversite	Bulgu	Bulgu Özeti
Ankara Üniversitesi (2020)	Ek Ders Ödemelerine İlişkin Kontrol Süreçlerinin Oluşturulmaması	Üniversitenin farklı birimlerinde ders veren öğretim görevlilerinin ek ders görevi kontrolüne ilişkin sürecin bulunmadığı görülmüştür. Bunun yansısı mutemetlere bilgi verilmediği sürece öğretim görevlilerinin, akademik takvime göre belirlenen ders görevlerini fiilen yerine getirdiği varsayılmaktadır. Öğretim görevlilerinin uzun süreli sağlık raporu aldığı durumlarda ve resmî tatillerde ek ders ödemesi yapıldığı görülmüştür. Ek ders kontrolüne ilişkin sürecin bulunmaması kamu zararına sebebiyet vermektedir.
Ordu Üniversitesi (2021)	Bazı Eğitim Birimlerinde Zorunlu Ders Yükünü Tamamlamamış Olan Öğretim Elemanlarının Bulunması	Üniversite bünyesinde yer alan fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu ile enstitülerde ders yükünü tamamlamamış öğretim görevlileri varken 2020-2021 Eğitim- Öğretim Yılı Bahar Dönemi için 78 kişi, 2021-2022 Eğitim- Öğretim Yılı Güz Dönemi için ise 61 kişiye ek ders ücreti verilecek şekilde ders programı yapılmıştır. Bu durumun 5018 sayılı Kanuna, 6085 sayılı Kanuna ve 2547 sayılı Kanuna aykırı olduğu değerlendirilmektedir. İdare tarafından dersin uzmanlık gereksinimlerine göre ve öğretim elemanının zorunlu ders yükünü tamamlayabileceği şekilde görevlendirildiği ve bazı bölümlerde öğrenci /sınıf olmamasından dolayı öğretim elemanının uzmanlığı ile ilgili ders olmadığından ders veremediği ve ders yükünü dolduramadığı belirtilmiştir
Dicle Üniversitesi (2021)	Bazı Eğitim Birimlerinde Zorunlu Ders Yükünü Tamamlamamış Olan	Üniversite bünyesinde yer alan fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu ile enstitülerde ders yükünü tamamlamamış öğretim görevlisi ve üyesi varken 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Dönemi için 188 kişi,

	Öğretim Elemanlarının Bulunması	2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi için ise 158 kişiye ek ders ücreti verilecek şekilde ders programı yapılmıştır. Bu durumun 5018 sayılı Kanuna, 6085 sayılı Kanuna ve 2547 sayılı Kanuna aykırı olduğu değerlendirilmektedir. İdare tarafından bulguya katıldıkları ve durumun ilgili birimlere bildirildiği ifade edilmiştir.
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi (2021)	Öğretim Elemanlarına Ek Ders Ödemesi Yapılırken Derslerin Fiilen Yapılmasına İlişkin Kontrollerin Yeterli Düzeyde Olmaması	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2020-2021 Eğitim-Öğretim dönemi ve 2021-2022 Eğitim-Öğretim dönemi başında Covid-19 nedeniyle uzaktan yapılan derslerin veya yüz yüze yapılan derslerin öğretim elemanlarına, dersin ilgili öğretim elemanının bizzat kendisi tarafından ve fiilen yapıлып yapılmadığı tam ve düzenli olarak kontrol edilmeksizin ek ders ücreti ödemesi yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte uzaktan eğitim platformunda bazı öğretim elemanlarının hiç canlı ders kaydı bulunmaması veya eksik olması, derslerin fiilen yapıлып yapılmadığı konusunda şüphe uyandırmıştır. İzin, rapor, geçici görev gibi durumlarda derslerin fiilen yapıлып yapılmadığının takibi manuel olarak yapılmakta ve bu durum hatalara yol açabilmektedir. Derslerin fiilen yapıldığının kontrolünde kullanılan sistemde, izin, rapor, geçici görev gibi durumların otomatik olarak işlenmesini sağlayan entegre bir yapı bulunmamaktadır. Bu nedenle kamu zararına sebebiyet verebilecek durumların oluştuğu izlenmiştir.
Afyon Kocatepe Üniversitesi (2021)	Bazı Eğitim Birimlerinde Zorunlu Ders Yükünü Tamamlamamış Olan Öğretim Elemanlarının Bulunmasına Rağmen Bazı Öğretim Elemanlarına Ek Ders Ücreti Ödenecek Şekilde Programlama Yapılması	Afyon Kocatepe Üniversitesi bünyesinde yer alan fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu ile enstitülerde ders yükünü tamamlamamış öğretim görevlisi ve üyesi varken 2020-2021 Eğitim- Öğretim Yılı Bahar Dönemi için 75 kişi, 2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi için ise 80 kişiye ek ders ücreti verilecek şekilde ders programı yapılmıştır. Bu durumun 5018 sayılı Kanuna, 6085 sayılı Kanuna ve 2547 sayılı Kanuna aykırı olduğu değerlendirilmektedir. İdare tarafından öğretim elemanlarının dersin uzmanlık gereksinimlerine göre ve öğretim elemanının zorunlu ders yükünü tamamlayabileceği şekilde görevlendirildiği ve bazı bölümlerde öğrenci olmamasından/sınıf olmamasından dolayı öğretim elemanının uzmanlığı ile ilgili ders olmadığından ders veremediği ve ders yükünü dolduramadığı belirtilmiştir.
Selçuk Üniversitesi (2022)	Haftalık Ders Programında Yer Almayan ve Usul	Selçuk Üniversitesi 2022-2023 Eğitim-Öğretim ders dönemi için 'Lisans Bitirme Projesi', 'Lisans Araştırma Projesi', 'Lisans Araştırma Proje-1' gibi derslerin

	Esaslardaki Sınırlamayı Aşan Dersler İçin Ek ders Ödenmesi	haftalık ders programında yer almadığı halde ek ders ödemelerine konu olduğu tespit edilmiştir. İdare cevabında 2022-2023 yılına ilişkin ek ders ödemelerinin yeniden düzenlendiği ve ders programlarının mevzuata uygun bir şekilde yenilendiği belirtilmiştir.
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi (2023)	Uzaktan Eğitim Kapsamında Tahsil Edilen Materyal Ücretlerinden Elde Edilen Gelirin Ek Ders ve Komisyon Ücreti Ödemelerinde Kullanılması	Üniversite Senatosunun kararı ile 2022-2023 güz döneminde örgün ve ikinci öğretim programlarındaki zorunlu ortak derslerin uzaktan öğretim yoluyla verilmesi kararlaştırılmış bu kapsamda; materyal ücreti olarak 832.565,30 TL gelir elde edilmiştir. Materyal ücretinin sadece mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılabileceğine ilişkin hükümler açıkken “Uzaktan Öğretimden Elde Edilen Gelirler” gelir kodunda %70’i personel giderlerine, %30’u mal ve hizmet alımı gideri olacak şekilde ödenekleştirilmiştir. Bu durum neticesinde 2023 yılı içinde uzaktan eğitim materyal geliri olarak tahsil edilen tutardan 333.970,08 TL ek ders ödemesi, 235.076,54 TL komisyon ödemesi yapılmıştır. İdare bulguya katıldığını daha sonraki dönemlerde mevzuata aykırı böyle bir işlemin gerçekleştirilmeyeceğini ifade etmiştir
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (2023)	Teorik Ders Olarak Yıl Boyunca Devam Etmesi Gereken Uzmanlık Alan Derslerinin Yaz ve Yarıyıl Tatillerinde Fiilen Yapılmaması	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi yüksek lisans ve doktora uzmanlık alan derslerinin, öğrenciler için güz ve bahar dönemlerinin sonlarında bittiğini gösteren not girme işlemlerinin tamamlandığı, yaz ve yarı yıl tatillerinde ders programlarında yer almadığı halde ek ders hesaplamalarına dahil edildiği tespit edilmiştir. Kamu idaresince özel konular ve uzmanlık alan derslerinin yıl boyunca devam ettiği, değerlendirmenin yaz ve yarı yıl tatillerinden sonra başarılı/başarısız şeklinde yapıldığı belirtilmişse de bu derslerin yaz ve yarı yıl tatillerinde aktif olarak gerçekleştirildiğine dair herhangi bir bilgi veya belge sunulmamıştır.
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (2023)	Teorik Ders Olarak Yıl Boyunca Devam Etmesi Gereken Uzmanlık Alan Derslerinin Yaz ve Yarıyıl Tatillerinde Fiilen Yapılmaması	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi yüksek lisans ve doktora uzmanlık alan derslerinin, öğrenciler için güz ve bahar dönemlerinin sonlarında bittiğini gösteren not girme işlemlerinin tamamlandığı, yaz ve yarı yıl tatillerinde ders programlarında yer almadığı halde ek ders hesaplamalarına dahil edildiği tespit edilmiştir. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ders programlarında uzmanlık alan derslerinin yılın tamamını kapsayacak şekilde güncellendiğine yer verilmişse de kanıtlayıcı belge sunmamıştır

Kaynak: Tarafımızca hazırlanmıştır.

Tablodan görüldüğü üzere; bazı eğitim birimlerinde zorunlu ders yükünü tamamlamamış olan öğretim elemanlarının bulunmasına rağmen bazı öğretim elemanlarına ek ders ücreti verilecek şekilde ders programı oluşturulması Ordu Üniversitesi, Dicle Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi'nin 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporlarında bulgu olarak yer almıştır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun "Üst yöneticiler" başlıklı 11'inci ve "Harcama talimatı ve sorumluluk" başlıklı 32'nci maddelerinde ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun "Sorumluluk ve sorumluluk halleri" başlıklı 7'nci maddesinde; üst yöneticilerin kamu kaynağını etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasından sorumlu olduğu vurgulanmaktadır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun "Rektör" başlıklı 13'üncü maddesinde, rektörün üniversitenin ve bağlı birimlerinin faaliyet ve eylemlerinin takip ve kontrolünden birinci derecede yetkili ve sorumlu olduğu vurgulanmıştır. Aynı Kanun'un "Çalışma esasları" başlıklı 36'ncı maddesinde ise, öğretim üyelerinin haftada asgari on saat, öğretim görevlilerinin ise haftada asgari 12 saat ders vermekle yükümlü oldukları hüküm altına alınmıştır. Bu bağlamda adı geçen üniversitelerin Sayıştay Denetim Raporlarında yer alan bulguda, üniversite bünyesindeki birimlerde zorunlu ders yükünü tamamlamamış öğretim elemanları bulunurken bazı öğretim elemanlarına ek ders verilecek şekilde ders programı yapılmasının mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmiştir.

2021 yılı Denetim Raporlarında üç üniversitede rastlanılan bu bulguya üniversitelerin cevapları şu şekildedir:

Ordu Üniversitesinin cevabında; ders dağılımları bölüm başkanlıkları tarafından dersin uzmanlık gereksinimlerine göre ve öğretim elemanının zorunlu ders yükünü tamamlayabileceği şekilde görevlendirildiği ve bazı bölümlerde öğrenci olmamasından/sınıf olmamasından dolayı öğretim elemanının uzmanlığı ile ilgili ders olmadığından ders veremediği ve ders yükünü dolduramadığı belirtilmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2022: 22).

Dicle Üniversitesinin cevabında; bulguya katıldıkları ve durumun ilgili birimlere bildirildiği ifade edilmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2022: 13).

Afyon Kocatepe Üniversitesinin cevabında; öğretim elemanlarının dersin uzmanlık gereksinimlerine göre ve öğretim elemanının zorunlu ders yükünü tamamlayabileceği şekilde görevlendirildiği ve bazı bölümlerde öğrenci

olmamasından/sınıf olmamasından dolayı öğretim elemanının uzmanlığı ile ilgili ders olmadığından ders veremediği ve ders yükünü dolduramadığı belirtilmiştir. Yine 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar ve 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz döneminde görev yapan öğretim elemanlarının ders yükü tablolarının incelendiği ve ders yükünü dolduramayan öğretim elemanlarının bağlı oldukları dekan ve müdürlerin uyarıldığı ifade edilmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2022a:16)

Görüldüğü üzere; kamu idaresi cevaplarında, bazı bölümlerde öğrenci olmamasından kaynaklı veya üniversitenin teknik yetersizliklerinden (sınıf olmaması) dolayı öğretim elemanlarının ders yükünü dolduramadığı ifade edilmiştir. Bu durum, Sayıştay Denetim Raporlarına yansıyan başka bir konuyu gözler önüne sermektedir. Bu da âtil bölümlerin/fakültelerin varlığıdır. Ordu Üniversitesi 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda "Üniversite Bünyesinde Bazı Birimlerin Âtil Durumda Olması" başlıklı bir bulgunun yer aldığı görülmektedir. Bulgunun detayında, Gökçöy ve Aybastı Meslek Yüksekokullarının kurulduğu ve görevlendirmelerin yapıldığı ancak öğrencisi olmadığı için eğitim faaliyetinin yürütülmediğine yer verilmiştir (Ordu Üniversitesi 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu, 2022: 12). Dicle Üniversitesi cevabında her ne kadar yer verilmese de Dicle Üniversitesi 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda da "Üniversite Bünyesindeki Bazı Birimlerin Âtil Durumda Olması" bulgusunun yer aldığı görülmüştür. Bulgu detayında ise; Yabancı Diller Yüksekokulu, Kulp Meslek Yüksekokulu ve Lice Meslek Yüksekokulunun mevzuat gereğince kurulduğu ve gerekli görevlendirmelerin yapıldığı ancak öğrencisinin olmadığı ve eğitim faaliyetlerinin yürütülmediği belirtilmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2022: 19).

Tablo 4'te görüldüğü üzere; haftalık ders programında yer almayan dersler için ek ders ödemesi yapıldığı ve proje, staj ile benzeri derslerin ödenmesinde esaslara ilişkin sınırlamalara uyulmadığı hususu Selçuk Üniversitesi 2022 yılı Sayıştay Denetim raporunda denetim bulgusu olarak yer almıştır.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 36'ncı maddesinde, öğretim üyelerinin haftada on saat ders vermekle yükümlü olduğu belirtilmektedir. Öğretim elemanlarının ders dışındaki faaliyetlerinin kaç ders saatine karşılık geldiği ve kendi üniversitesi dışındaki devlet ve vakıf üniversitelerine bağlı yükseköğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saatleri, Yükseköğretim Kurulu tarafından Ders Yükü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esasların "Ders Yükleri ve Ücret Karşılığı Okutabilecekleri Ek Ders Saatleri" başlıklı 1'inci maddesinde; öğretim elemanına verdiği ders ve diğer faaliyetler için ek ders

ödemesi yapılması, faaliyetin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şeklinde iki şarta bağlanmıştır. İlgili Esasların 2'nci maddesinde ise; derslerin içerikleri ve teorik/uygulama bileşenlerinin üniversite senatolarınca belirlenerek üniversite kataloglarında duyurulacağına yer verilmiştir. Ancak Selçuk Üniversitesi Teknoloji Fakültesinin senatoya gönderilen haftalık ders programında yer almamasına rağmen ek ders cetvellerinde; “Lisans Bitirme Projesi”, “Lisans Araştırma Projesi”, “Lisans Araştırma Projesi-1” vb. derslerin eklendiği ve bu derslerin öğretim elemanlarına örgün ve ikinci öğretimde haftalık 8 saate ulaşacak şekilde ek ders ödemeleri yapıldığı belirlenmiştir.

Selçuk Üniversitesinin cevabında; 2022-2023 yılına ilişkin ek ders ödemelerinin yeniden düzenlendiği ve ders programlarının mevzuata uygun bir şekilde yenilendiği belirtilmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2023: 28).

Tablo 4'te yer alan bir diğer bulgu, derslerin fiilen yapıp yapılmadığına dikkat edilmeksizin öğretim elemanlarına ek ders ödemesi yapılmasına ilişkindir. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunda yer alan bulgunun detayında; 2020-2021 eğitim-öğretim yılında ek dersin hak edilmesi için öğretim elemanının fiilen ders yapması şartının sağlanıp sağlanmadığına dair kontrolün tüm birimlerce tam ve yeterli düzeyde yapılmadığı yer almaktadır. Covid-19 pandemisi dolayısıyla YÖK Başkanlığı 2020-2021 yılında uzaktan eğitimin planlanmasını üniversitelerin inisiyatifine bırakmış ve Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Senatosu da birimlerde derslerin ne kadarının yüz yüze, uzaktan eğitim tarzında veya karma bir şekilde yapılabileceğini belirlemiştir. Ancak uzaktan eğitim platformundaki incelemelerde; bazı fakülte ve enstitülerdeki bazı öğretim elemanlarının sayfalarında hiç canlı ders kaydının olmadığı, bazılarınınsa eksik olduğu tespit edilmiş ve bu derslerin fiilen ve bizzat yapıp yapılmadığına dair bir kontrol mekanizmasının bulunmadığı kanaatine varılmıştır. Öğretim elemanlarının izin, sağlık raporu, geçici görev vb. durumlarının takibinin manuel olarak yapılması sonucunda öğretim elemanlarının mutemede aksini bildirmediği sürece ders programındaki tüm dersleri fiilen yerine getirdiği varsayılarak ödeme yapılmıştır (Sayıştay Başkanlığı, 2022b: 16-17).

İlgili denetim raporunda yer verilen tespite göre; ek ders takibi kontrolü yapılmaksızın ödeme yapılmasının kamu zararına sebebiyet verebileceği göz önünde bulundurularak tüm birimlerde tam ve yeterli düzeyde öğretim elemanının fiilen ders yapma şartını yerine getirip getirmediğinin takibinin titizlikle yapılması gerekmektedir.

Tablo 4’te yer alan bir diğere bulgu, yıl boyunca devam etmesi gereken uzmanlık alan derslerinin yaz ve yarıyıl tatillerinde fiilen yapılmamasına ilişkindir. Bu bulgu hem Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi hem de Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2023 yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer almaktadır. Bulgu kapsamında; teorik uzmanlık alanı derslerinin, akademik takvimden bağımsız olarak yıl boyunca verilmesi gerekirken yaz ve yarıyıl tatillerinde fiilen gerçekleştirilmediği ve buna rağmen ek ders ödemesi hesaplamalarına dahil edildiği belirlenmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2024c: 8; Sayıştay Başkanlığı, 2024b: 11).

Ders Yüğü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esaslar’ın 2’nci maddesi uyarınca uzmanlık alan derslerinin de diğere teorik derslerle eşdeğere olduğu ve haftalık ders programında yer alan, günü, saati ve yeri belirlenmiş ve öğretim elemanının aktif olarak katıldığı eğitim – öğretim faaliyetleri mahiyetinde olduğu belirtilmiştir. Uzmanlık alan derslerinin, Enstitü Yönetim Kurulunca tez danışmanının atandığı tarihte başladığı, öğrencinin mezuniyetine kadar devam ettiği ve yarıyıl ve yaz tatillerinde de devam edebileceği Esaslar’da yer almaktadır.

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği 28’inci maddesinde ve Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin 23’üncü maddesinde uzmanlık alan dersinin yarıyıl ve yaz tatillerinde de devam edeceği öngörülse de Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi’nin Bilgi Yönetim Sistemi adlı yazılım uygulaması ve Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi’nin Öğrenci Otomasyon Giriş Sistemi (OGRİS) adlı yazılım uygulaması incelendiğinde; yüksek lisans ve doktora uzmanlık alan derslerinin, güz ve bahar dönemleri sonlarında bittiğini gösteren not girme işlemlerinin tamamlandığı, yaz ve yarıyıl tatillerinde ise ders programlarında yer almadığı halde ek ders hesaplamalarına dahil edildiği tespit edilmiştir (Sayıştay Başkanlığı 2024c: 10; Sayıştay Başkanlığı, 2024b: 12).

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi cevabında; bu derslerin yıl boyunca devam ettiğine ve tatillerden sonra değerlendirmelerin başarılı/başarısız şeklinde yapıldığına yer verilmişse de derslerin tatillerde aktif olarak gerçekleştirildiğine dair herhangi bir kanıt bulunamamıştır (Sayıştay Başkanlığı, 2024b: 12). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi ise cevabında; ders programlarında uzmanlık alan derslerinin yılın tamamını kapsayacak şekilde güncellendiğine yer vermişse de konu hakkında kanıtlayıcı bir belge sunmamıştır (Sayıştay Başkanlığı, 2024c: 10).

Tablo 4’te görüldüğü üzere; Ankara Üniversitesi 2021 yılı Sayıştay Denetim Raporunda, ek ders ödemelerine ilişkin kontrol süreçlerinin belirlenmediği şeklinde bir bulguya yer verilmiştir. Konuya ilişkin Ders Yükü Tespiti ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esaslar çerçevesinde, akademik takvimde yer aldığı şekilde öğretim görevlilerinin derslerini fiilen yerine getirdikleri varsayılarak ek ders ödemesi yapıldığı görülmüştür. Ancak bulgu kapsamında resmi tatiller ve öğretim görevlilerinin fiilen derse katılmadıkları dönemlerin dikkate alınmadığı ve bu dönemler için de ödeme yapıldığı belirlenmiştir.

Yine farklı birimlerde ders veren öğretim görevlilerinin sağlık raporunun olduğu veya farklı gerekçelerle derslerini gerçekleştirmedikleri durumlarda mutemetleri bilgilendirmediği sürece, görevini fiilen yaptığı kabul edilerek ek ders ödemeleri yapılmıştır. Raporda ek ders görevine ilişkin kontrolün gerçekleştirilmemesinin kamu zararına sebebiyet verdiği belirtilerek ek ders programlarının personel hareketleriyle uyumlu olacak şekilde hazırlanması tavsiyesinde bulunulmuştur (Sayıştay Başkanlığı, 2021: 24-25).

Tablo 4’te yer alan bir diğer bulgu ise, uzaktan eğitim kapsamında tahsil edilen materyal ücretlerinden elde edilen gelirin mal ve hizmet alım giderleri haricinde de kullanıldığı tespit edilmesine ilişkindir. Buna göre; 2022-2023 eğitim-öğretim yılı güz döneminde örgün ve ikinci öğretim programlarındaki derslerin uzaktan öğretim yoluyla verilmesi kararlaştırılmış ve bu dersler kapsamında materyal ücreti olarak 832.565,30 TL gelir elde edilmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2024a: 13).

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 13’üncü maddesinde; belirli gelirlerin belirli giderlere tahsis edilmemesinin esas olduğu ve ödeneklerin belirli amaçları gerçekleştirmek üzere tahsis edileceği, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nun “Diğer bütçe işlemleri” başlıklı 7’nci maddesinde; diğer gelirlerin yükseköğretim kurumları bütçelerine öz gelir olarak kaydedileceği, bu tutar karşılığında ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine konulan ödeneklerin gelir gerçekleştirmelerine göre kullanılacağı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 44’üncü maddesinde de, uzaktan öğretimde elektronik ortamda veya internet ortamında sunulan uzaktan öğretim materyalinden elde edilen gelirlerin, ilgili birimin veya yükseköğretim kurumunun mal ve hizmet alımlarında kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hükümlerden yola çıkarak uzaktan öğretimde elde edilen materyal ücretlerinin öz gelir olarak kaydedilmesi ve mal ve hizmet alım giderlerinde kullanılması gerektiği açıktır. Ancak uzaktan öğretim kapsamında elde edilen materyal ücretinin

(832.565,30 TL) %70'i personel giderlerine (582.795,71TL) ve %30'u da mal ve hizmet alımı giderlerine (249.769,59TL) kullanılmıştır. Bu durum neticesinde uzaktan öğretim materyal geliri olarak tahsil edilen tutardan 333.970,08 TL ek ders ödemesi, 235.076,54 TL komisyon ödemesi yapılmıştır. İdare bulguya ilişkin cevabında; bulguya katıldığını ve daha sonraki dönemlerde mevzuata aykırı böyle bir işlemin gerçekleştirilmeyeceğini ifade etmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2024a:13).

VLEK DERS ÜCRETİ ve AKADEMİK TEŞVİK UYGULAMALARININ GÖRÜNMEYEN SONUÇLARI: “TERS TEŞVİK” ve “AHLAKİ ZARAR”

Giriş bölümünde kısaca değindiğimiz ek ders ücreti ve akademik teşvik uygulamaları konusundaki maliyetleri sadece hazineye yükü dolayısıyla “bütçe maliyeti” şeklinde parasal boyutu ile değerlendirmek eksik bir bakış açıdır. Parasal maliyet dışında beklenmeyen, öngörülemeyen ya da hesaplanması kolay olmayan görünmez maliyetler sözkonusudur. Örneğin teşvik uygulamalarının “ters teşvik” etkisi çoğunlukla hesaba katılmayan bir görünmez maliyettir. Benzer şekilde ek ders ücretlerini yol açtığı parasal-olmayan maliyetlerini gözardı ederek tamamen öğretim elemanlarının çalışmalarının hakkı ve karşılığı olarak değerlendirmek fazlasıyla “naif” bir bakış açıdır.⁹ Ek ders ücreti ve akademik teşvik uygulamalarının “gizli maliyetleri” (hidden costs) ya da “görünmez maliyetleri”¹⁰ (unseen costs); “niyet edilmeyen sonuçları”¹¹ (unintended consequences) ve “ters teşvik”¹² (perverse incentives) etkilerinden oluşmaktadır. Konuyu geliştirdiğimiz bir şema üzerine açıklamaya çalışalım (Şekil-1).

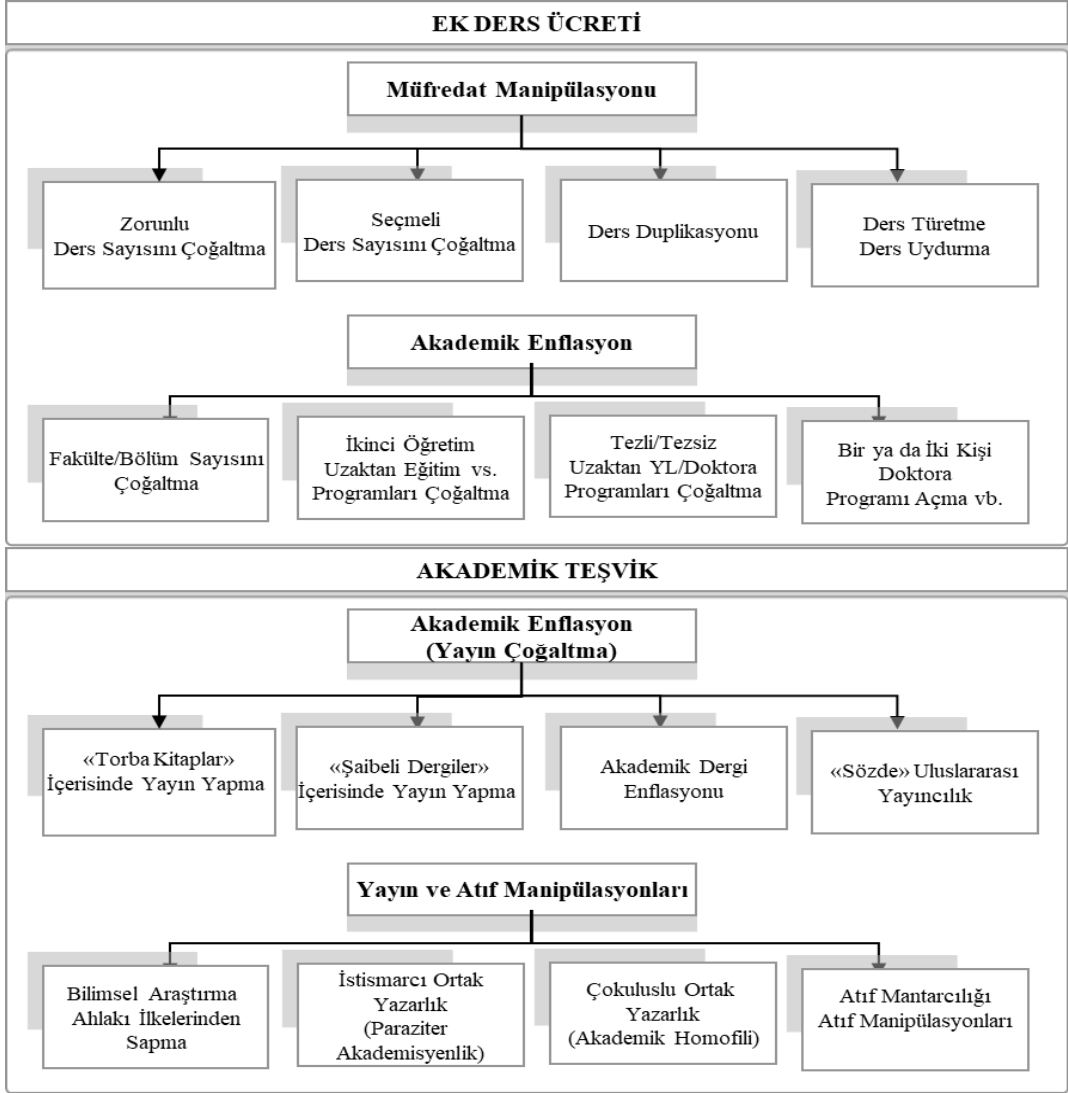
⁹ Bilebildiğimiz kadarıyla yükseköğretim kurumlarında akademik rant kollamanın bir türü olarak ek ders soygunu ve akademik teşvik uygulamasının görünmeyen maliyetlerine ilk vurgu yapan çalışmalar Aktan tarafından yapılmıştır. Bkz. Aktan, 2022, 2024, 2025. Sözkonusu uygulama dolayısıyla ortaya çıkan kamu zararı konusunu ilk ele alan çalışma ise Mehtap Öksüz tarafından yapılmıştır. Bkz. Öksüz, 2024.

¹⁰ Ünlü Fransız liberal düşünür Frédéric Bastiat “Görünen ve Görünmeyen” adını taşıyan bir çalışmada fevkalde güzel bir anlatımla “görünen maliyetler” ve “görünmeyen maliyetler” ayrımını yapmaktadır. Bkz. Bastiat, 1968.

¹¹ “Niyet edilmeyen sonuçlar” (unintended consequences) ilk kez Amerikalı sosyolog Robert K. Merton tarafından kavramsallaştırılmıştır. Bu konuda bkz. Merton, 1936. Literatürde “beklenmeyen sonuçlar”, “öngörülemeyen maliyetler” vb. şekillerde tanımlanan bu kavram esasen iyi niyetle yürürlüğe konulan bazı programların beklenmeyen ve öngörülmeleyen sonuçlara sahip olabileceği ve bu sonuçlardan bazılarının istenmeyen sonuçlar olabileceğini açıklamaktadır.

¹² Ters teşvik ifadesi genellikle istenmeyen sonuçlara yol açan bir teşvik uygulamasını tanımlamak için kullanılan bir kavramdır.

Şekil-1: Ek Ders Ücreti ve Akademik Teşvik Uygulamalarının Görünmeyen Maliyetleri: Beklenmeyen Sonuçlardan ve Ters Teşvik Etkilerinden Örnekler

İlk olarak akademik enflasyon ve müfredat manipülasyonu yoluyla “çoğaltma” girişimleri görünmez bir “*ek ders soygunu*”na kaynaklık etmektedir. Öğretim üyelerinin girişimleri ve kurulların harekete geçirilmesi neticesinde gereksiz yere akademik birim sayısı (fakülte, yüksek okul, enstitü) artırılmakta, bu birimlerde

verilen normal örgün eğitim dışında ikinci öğretim, uzaktan öğretim vs. programları açılmakta, lisans üstü düzeyde eğitim ve öğretim amacıyla onlarca tezli, tezsiz, uzaktan eğitim programları onaylanmakta ve bu çerçevede kontenjan ve öğrenci sayıları artırılmaktadır. Siyasi saiklerden kaynaklanan sebeplerle ortaya çıkan akademik enflasyon (ünivesite sayılarının arttırılması, ünivesite öğrenci kontenjanlarının çoğaltılması vb.) olgusu dışında burada daha mikro ölçekte tamamen “*sunı çoğaltma*” girişimi sözkonusudur. Bu ikinci türde akademik enflasyon olgusunun yaygınlaşmasında daha fazla ek ders ücreti alma saikinin küçük ve önemsiz olduğunu söylemek doğru olmaz. Tam aksine bu girişimlerin gerisinde akademisyen enflasyonu neticesinde öğretim elemanlarının kazanç alanının daralması ve bunun telafi edilmesi güdüsü sözkonusudur.

Daha fazla ek ders ücreti alma konusundaki müfredat manipülasyonları ise gerçekten etik açıdan fazlasıyla sorgulanır düzeydedir. Zorunlu ve seçmeli ders sayısını arttırma, bir dersin bir iki haftada işlenebilecek olan bir konusunun alınıp başlı başına bir ders haline getirilmesi, lisans eğitiminde verilen derslerin sadece isimlerinde değişiklik yapılarak lisans-üstü eğitim programlarına uyarlanması (ders duplikasyonu, ders türetme, ders uydurma vb.) hiçbir şekilde üniversitelere yakışmayan uygulamalar olarak karşımızda durmaktadır. Burada amaç öğrenciye yarar değil, tamamen öğretim elemanlarının parasal gelirlerinin maksimizasyonuna yöneliktir. Etik dışı eylemler bunlarla da sınırlı değildir. Makam sahibi ve kıdemli öğretim üyelerinin ikinci öğretim için ödenen ücretin daha fazla olması sebebiyle ikinci öğretim derslerini kendi üzerine almaları, yüksek lisans ve doktora tez danışmanlık görevlerinin dağılımında haksızlık ve adaletsizlik yaparak daha kıdemsiz olan öğretim üyelerine daha az sayıda tez danışmanlığı görevi vermeleri bu konuda örnek gösterilebilir.

Aynı şekilde akademik performansın artırılması ve akademik motivasyon etkisi sağlaması gayesiyle yürürlüğe konulan muhtelif akademik teşvik uygulamaları da maalesef yayın çoğaltma, şaibeli dergilerde yayın yapma, suistimalci akademik dergiler, suistimalci akademik editörlük ve hakemlik, sırf para karşılığında yayınlanan şaibeli dergiler, istismarcı ve paraziter ortak yazarlık, çok sayıda akademisyenden oluşan çokuluslu ortak yazarlık (akademik homofili), akademik metrik manipülasyonları (atıf mantarcılığı vs.) gibi sorunları gündeme getirmektedir.

Özetle, tamamen “iyi niyet”le başlatılan bazı projeler ve programlar beklenmeyen olumsuz sonuçlara yol açabilir. “*Bedevacı sorunu*” (free rider problem), “*ters*

teşvik” (perverse incentives), *“ahlaki tehlike*” (moral hazard), *“zaman tutarsızlığı*” (time inconsistency) ve benzeri görünmez maliyetlerin de ihmal edilmemesi fevkalade önemlidir.¹³ Ek ders ve akademik teşvik uygulamalarının da bu perspektiften incelenmesinde yarar bulunmaktadır.

VII.SONUÇ

Öğretim elemanlarına maaşları dışında ilave emekleri karşılığında yapılan ek ders ücreti ödemelerinin ve yine öğretim elemanlarının performanslarını motive edici olduğu düşünülerek yapılan akademik teşvik ödemelerinin istismar ve suistimale dönüşerek “kamu zararı”na sebebiyet vermesi bu çalışmanın ana konusudur. Öğretim elemanlarına uzun süreli sağlık raporu aldığı durumlarda ve resmî tatillerde ek ders ödemesi yapılması, uzaktan yapılan derslerin veya yüz yüze yapılan derslerin öğretim elemanınca fiilen yerine getirilmemesi ve bu işlemlerin tam ve düzenli olarak kontrol edilmeksizin ek ders ücreti ödemesi yapılması, ders yükünü tamamlamamış öğretim elemanları varken derslerin belirli öğretim üyelerinin üzerinde toplanması, uzaktan eğitim platformunda bazı öğretim elemanlarının hiç canlı ders kaydı bulunmaması veya eksik olması, derslerin fiilen yapılıp yapılmadığı konusunda şüphelerin olmasına rağmen ödeme yapılması gibi uygulamalar Sayıştay tarafından hazırlanan denetim raporlarında tespit edilen bazı usulsüz ve hatalı işlemlerdir.

Ek ders ücreti ve akademik teşvik uygulamalarının kamu zararına neden olmayacak bir süreç içerisinde yönetilmesi için konuyla ilgili kurallar ve kurumların (mevzuatın) doğru şekilde tespit edilmesi fevkalade önemlidir.

Önemle ve altını çizerek belirtmek isteriz ki, ek ders ücreti ve akademik teşvik uygulamalarının olumsuz etkilerinin kesinlikle “kamu zararı” olgusu çerçevesinde

¹³ Beleşçilik sorunu (bedevacı sorunu) bir bireyin maliyetine katlanmaksızın bir mal ya da hizmetten yararlanma durumudur. Ahlaki tehlike bireyin bir anlaşmadan veya durumdan, tüm risklerin ve sonuçların başka bir tarafa düşeceğini bilerek faydalanabileceği bir durum anlamına gelir. Başka bir ifadeyle ahlaki tehlike bireyin söz konusu riskin tüm maliyetlerini üstlenmemesi nedeniyle riske maruz kalma oranını artırma teşvikine sahip olduğu bir durumu ifade eder. Bir diğer görünmez maliyet ise her zaman için doğru olanı yapmakla belirli bir zamanda doğru olanı yapmak arasında bir çatışma olabileceğini ifade eden zaman tutarlılığı/tutarsızlığı sorunudur. Zaman tutarlılığı, gelecekte bir eylemde bulunma taahhüdünde bulunduğunuz zamanı ifade eder. Taahhüdü yerine getirme teşviki, taahhüdü yapma teşvikiyle aynıysa, zaman tutarlı demektir. Ancak, taahhüdü yerine getirme teşviki, yapma teşvikinden önemli ölçüde daha azsa, zaman tutarsızlığı sorunu ortaya çıkar.

düşünülmesi eksik bir bakış açısı olacaktır. Bu hukuki bakış açısı dışında asıl ihmal edilmemesi gereken sözkonusu uygulamaların akademik etik ilkelerini ve akademik değerleri yok eden yönüdür. Ek ders ücreti ve akademik teşvik uygulamalarının görünmeyen ve hesap edilmeyen maliyetlerinin mutlaka dikkate alınması elzemdir.

Bu çalışmada sadece ek ders ücreti ve akademik teşvik uygulamalarının “görünen maliyeti” inceleme konusu yapılmış, “görünmez maliyetler” ise sadece ana başlıklar halinde sıralanmıştır. Çözüm önerileri başlı başına ayrı bir araştırma konusu olarak düşünüldüğü için bu çalışma içerisinde yer verilmemiştir. Ancak şu kadarını ifade etmekle yetinelim. Ek ders ücreti ve akademik teşvik konusundaki suistimal ve manipülasyonların çözülmesini sadece regülasyon (düzenleme), kontrol (denetim) ve müeyyide (ceza) gibi öneriler çerçevesinde düşünmek oldukça dar bir bakış açısıdır. Çözümün anahtar kelimeleri akademik enflasyon ve akademik değersizleşme gibi kavramlarda saklıdır. Eğer akademik nihilizm ve onun ana kaynaklarını öğrenmek için çabalarsak ve samimi adımlar atarsak o zaman Türk yükseköğretiminin karşı karşıya bulunduğu akademik, liyakat, akademik kalite, akademik etik gibi ana sorunları en azından önemli ölçüde ortadan kaldırmış oluruz.

EKLER

EK-1: DERS ÜCRETİ KONUSUNDA YASAL MEVZUAT

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu

Madde 36 – (...) Öğretim üyesi, kadrosunun bulunduğu yükseköğretim birimi ile sınırlı olmaksızın ve ihtiyaç bulunması halinde görevli olduğu yükseköğretim kurumunda haftada asgari on saat ders vermekle yükümlüdür. Öğretim görevlisi ise haftada asgari on iki saat ders vermekle yükümlüdür. Ancak yükseköğretim kurumlarının uygulamalı birimlerinde görev yapacak olan öğretim görevlileri için ders yükü aranmaz ve bunlara ders ücreti ödenmez. Doktora çalışmalarını başarı ile tamamlamış, tıpta, diş hekimliğinde, eczacılıkta ve veteriner hekimlikte uzmanlık unvanını veya Üniversitelerarası Kurulun önerisi üzerine Yükseköğretim Kurulunca tespit edilen belli sanat dallarının birinde yeterlik kazanmış olan 22/2/2018 tarihli ve 7100 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 34 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamındakiler de dahil olmak üzere uygulamalı birimlerde görev yapan öğretim görevlileri ile araştırma görevlilerine talepleri üzerine ve üniversite yönetim kurulunun uygun görmesi halinde ders görevi verilebilir. Bu şekilde ders görevi verilen uygulamalı birimlerde görev yapan öğretim görevlileri ile araştırma görevlilerine haftada on iki saati aşan ders görevleri için haftada on saate kadar 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde öğretim görevlileri için belirlenmiş olan ek ders ücreti, gösterge rakamı üzerinden ek ders ücreti ile sınav ücreti ödenir.

Öğretim elemanlarının, ders dışındaki uygulama, seminer, proje, bitirme ödevi ve tez danışmanlıklarının kaç ders saatine karşılık geldiği; kendi üniversitesi dışındaki devlet veya vakıf üniversitelerine bağlı yükseköğretim kurumlarında haftada verebileceği azami ders saatleri ve uzaktan öğretim programlarında verdikleri derslerin örgün öğretim programlarında verilen kaç ders saatine tekabül ettiği Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir.

Rektör, rektör yardımcısı, dekan, enstitü ve yüksekokul müdürlerinin ders verme yükümlülüğü yoktur. Başhekimler, dekan yardımcıları, enstitü ve yüksekokul müdür yardımcıları ve bölüm başkanları, bu madde hükümlerine göre haftada asgari beş saat ders vermekle yükümlüdür

2914 Sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu

Ek ders ücreti:

Madde 11 – 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 36 ncı maddesine göre haftalık okutulması mecburi ders yükü saati dışında, kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elamanlarına görev unvanlarına göre Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen mecburi ve isteğe bağlı dersler ve diğer faaliyetler için bu ders ve faaliyetlerin haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla en çok yirmi saate kadar, ikinci öğretimde ise en çok on saate kadar ek ders ücreti ödenir.

Ders yüklerinin tamamlanmasında öncelikle normal örgün öğretimde verilen ders ve faaliyetler dikkate alınır.

Öğretim elemanlarının teorik derslerle yaptıkları uygulama, yönettikleri tez, seminer ve doktora çalışmalarının ve ara sınavların ne ölçüde ders yükünden sayılacağı Yükseköğretim Kurulunca belirlenir. Ara sınavlar için Yükseköğretim Kurulunca öğrenci sayısı gözönünde bulundurulmak suretiyle tespit edilecek ders yükü beş saati, diğer faaliyetler için belirlenecek ders yükü ise bir saati geçemez. Teorik dersler dışındaki faaliyetlerin ders yükünün tamamlanmasından sonraki kısmı ek ders ücretinin hesabında dikkate alınır. Ancak mecburi ders yükünün tamamlanmasında ve ek ders ücretinin hesabında, teorik dersler dışındaki faaliyetlerin haftalık en fazla on saatlik kısmı dikkate alınır, kalan kısmı ise maaş karşılığı sayılır.

Dersi veren öğretim elemanına her ders için ayrı ayrı olmak üzere yarı yıl ve yıl sonu dönemlerinde her 50 öğrenci için 300 gösterge rakamının Devlet Memurları Kanununa göre aylıklar için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda sınav ücreti ödenir. Öğrenci sayısının hesabında küsurlar tama iblağ edilir ve 500 öğrenciden fazlası dikkate alınmaz. Ara sınavlar ve bütünleme sınavları için sınav ücreti ödenmez.

Ek ders ücreti, aşağıdaki göstergelerin Devlet Memurları Kanununa göre aylıklar için belirlenen katsayı ile çarpımından oluşur.

Unvanı	Ek Ders Ücreti Göstergesi
Profesör	300
Doçent	250
Dr. Öğretim Üyesi	200
Öğretim Görevlisi	160

Yükseköğretim Kurumlarının kadrolarında olmayıp bu unvanları taşıyanlardan ders saati başına görevlendirilenlerin sosyal güvenlik kuruluşlarından almakta oldukları aylıklar bu şekilde görevlendirilmeleri nedeniyle kesilmez.

Müfredat programları uyarınca normal çalışma günlerinde çalışma saatinin bitiminden ve saat 17.00'den sonra başlayan gece öğretimi ile hafta tatili, yarı yıl veya yaz tatillerinde yapılan öğretimde yukarıdaki şekilde hesaplanan ek ders ücretleri % 60 zamlı ödenir. Yaz ve yarı yıl tatillerinde yapılan öğretim için verilecek ek ders ücretinin hesabında ders yükü dikkate alınmaz.

EK-2: DERS YÜKÜ TESPİTİ VE EK DERS ÜCRETİ ÖDEMELERİNDE UYULACAK ESASLAR¹⁴

Ders Yükleri ve Ücret Karşılığı Okutabilecekleri Ek Ders Saatleri

Madde 1- a) Maaş karşılığı haftalık ders yükü, öğretim üyeleri için 10 saat, öğretim görevlileri ve okutmanlar için 12 saattir. Öğretim elemanları, haftalık ders yükünün dışında gerek kadrosunun bulunduğu, gerekse diğer yükseköğretim kurumlarında, güz ve bahar yarı yıllarında mecburi ve isteğe bağlı olarak, ek ders ücreti ödenmek kaydıyla ders verebilir. Mecburi ve isteğe bağlı dersler ile diğer faaliyetler için haftalık ders programında yer alması ve fiilen yapılması şartıyla öğretim elemanının toplam olarak ücret karşılığı verebileceği ek ders; normal örgün öğretimde en çok 20 saat, ikinci öğretimde ise en çok 10 saattir. Buna göre öğretim elemanlarının toplam ders yükü ve ek ders saatleri (saat/hafta) aşağıda belirtilmiştir.

¹⁴ Hazine Ve Maliye Bakanlığı, Ders Yükü Tespiti Ve Ek Ders Ücreti Ödemelerinde Uyulacak Esaslar, <https://www.hmb.gov.tr/>

Ders Yükü ve Ek Ders Saatleri Tablosu

Görev Unvanları	Haftalık Ders Yükü	Maksimum Ek Ders Saati			Toplam	Genel Toplam
		Normal Örgün Eğitim		II.Örgün Eğitim		
		Mecburi	İstekle	İstekle		
Prof.	10	2	18	10	30	40
Doç.	10	4	16	10	30	40
Yrd.Doç.	10	8	12	10	30	40
Öğr.Gör.	12	12	8	10	30	42
Okutman	12	12	8	10	30	42

b) Yaz ve yarıyıl tatillerinde yapılan eğitim-öğretim faaliyetleri için ödenecek ek ders ücretinin tespitinde, haftalık ders yükünü doldurmuş olmak koşulu aranmaz.

c) Rektör, dekan, enstitü ve yükseköğretim müdürleri için haftalık ders yükü zorunluluğu aranmaz, bunların yardımcıları ile bölüm başkanlarının haftalık ders yükü yukarıda belirtilen yükün yarısı kadardır.

Rektör, dekan, enstitü ve yükseköğretim müdürlüğü ile bölüm başkanlığına Yükseköğretim Kanunda belirtilen şekilde usulüne uygun olarak yapılan vekaleten görevlendirmeler haricinde söz konusu görevlerin vekaleten yürütülmesi halinde ders yükü muafiyeti ve indirimi uygulanmaz.

d) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 31 inci maddesi uyarınca ders saati ücreti karşılığında öğretim görevlisi olarak görevlendirilenler için haftalık ders yükü zorunluluğu aranmaz.

Haftalık Ders Yükü Denklikleri

Madde 2- Haftalık ders yükünün hesabında bilfiil, bizzat bulunmak ve yapmak şartıyla aşağıdaki denklikler esas alınır. Öğretim elemanın eğitim - öğretim faaliyetleri teorik dersler ve diğer faaliyetler olmak üzere iki grupta toplanır.

Her bir dersi (uzmanlık alan dersleri dahil) sadece teorik veya sadece uygulama olarak kategorize etmek mümkün olmadığından ve bazı derslerin hem teorik hem de uygulama bileşeni bulunabileceğinden derslerin içerikleri ve teorik/uygulama bileşenleri üniversite senatolarınca belirlenir ve üniversite kataloglarında duyurulur.

Tıpta Uzmanlık Tüzüğü uyarınca üniversitelerin tıp veya diş hekimliği fakülteleri bünyesinde yürütülen uzmanlık eğitimlerinde, Uzmanlık Dalları Eğitim ve Müfredat Komisyonlarınca belirlenen müfredata uygun olarak Anabilim Dalı Akademik Kurulunca belirlenen ve Fakülte Yönetim Kurulu tarafından onaylanan haftalık ders programı esas alınır.

a) Teorik Dersler: Haftalık ders programında yer alan, günü, saati ve yeri belirlenmiş, öğrenciye hitap eden, öğretim elemanının aktif olarak katıldığı eğitim - öğretim faaliyetleri olup, her ders saati bir ders yüküne eş değerdir. Bu dersler ön lisans, lisans ve lisansüstü (yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık, sanatta yeterlik) düzeyde açılabilir. Benzer tez konularında çalışan lisansüstü öğrenciler için ilgili yönetmeliklere uygun olarak açılabilecek uzmanlık alan dersleri de yukarıdaki koşulları sağlamak kaydıyla bu kapsamda değerlendirilir.

Uzmanlık alan dersleri, Enstitü Yönetim Kurulunca tez danışmanının atandığı tarihte başlar ve Enstitü Yönetim Kurulunun öğrencinin mezuniyetine karar verdiği tarihe kadar devam eder. Bu dersler yarı yıl ve yaz tatillerinde de devam edebilir.

(YÖK Yürütme kurulunun 24/06/2021 tarihli toplantısında alınan kararla eklenen paragraf)

Haftalık ders programında günü ve saati belirlenmiş olan ve öğrencilerin meslek alanlarına ilişkin bilgi, beceri ve yetkinliğini artırmak amacıyla verilen "İşletmede Mesleki Eğitim" dersi kapsamında Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve yönetmeliği uyarınca görevlendirilen sorumlu öğretim elemanına, grup sayısına bakılmaksızın haftada en çok 5 saat ders yükü yüklenebilir. Bu kapsamda görevlendirilen sorumlu öğretim elemanına söz konusu ders için yürütmüş olduğu diğer faaliyetlere ilişkin olarak bu maddenin (b) bendinin 2 numaralı alt bendi kapsamında herhangi bir ders yükü yüklenemez.

b) Diğer Faaliyetler: Teorik dersler dışındaki tüm eğitim- öğretim faaliyetlerini kapsar.

1- Haftalık ders programında günü, yeri, saati belirlenmiş, öğrenciye hitap eden, öğrencilerin aktif olarak katıldığı uygulamalı dersler ile teorik derslerin uygulamalarının ve laboratuvar, tıbbi ve cerrahi klinik uygulamaları, seminer ve diğer benzeri faaliyetlerin her ders saati bir ders yüküdür.

2- Bitirme ödevi, bitirme projesi, diploma projesi, proje ve staj raporu değerlendirme ve benzeri eğitim, öğretim faaliyetlerini yöneten öğretim elemanları, öğrenci sayısına bakılmaksızın toplam 2 saat /hafta uygulamalı ders yükü yüklenmiş sayılır.

3- Lisansüstü eğitimde (yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık, sanatta yeterlik) tez danışmanlığı, her bir öğrenci için, 1 saat/ hafta ders yüküdür. Tezsiz yüksek lisans programlarında yürütülen dönem projesi danışmanlığı için aynı şekilde uygulama yapılır. (Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 21/11/2005 t.ve 26084 s. yazısıyla eklenen cümle). Ancak bir öğretim üyesinin lisansüstü eğitim tez ve dönem projesi(21/11/2005 t.ve 26084 s. yazıyla eklenen ibare) danışmalıklarından kazanabileceği azami ders yükü 10 saat/ hafta'yı geçemez. Lisansüstü eğitim tez danışmanlığı, öğretim üyesinin (ders saati ücreti karşılığı ders görevi verilen emekli öğretim üyeleri dahil) öğrencinin danışmanlığına (ders ve tez dönemleri için) ilgili Yönetim Kurulunca atandığı tarihte başlar ve ilgili Yönetim Kurulunun öğrencinin mezuniyetine karar verdiği tarihe kadar devam eder. (YÖK Yürütme kurulunun 06/04/2014 tarihli toplantısında alınan kararla eklenen cümle) Danışman öğretim üyelerinin uzun süreli yurt dışında görevlendirilmesi durumunda danışman öğretim üyelerine 3 aydan sonra ek ders ücreti ödenmeyecek ve 6 aydan sonra ise öğretim üyesinin danışmanlığı sona erecektir.

4- Bir yarı yıl içinde yapılan her ara sınav karşılığı olarak derse kayıtlı öğrenci sayısına göre;

<u>Öğrenci Sayısı</u>	<u>Ders Yüğü</u>
1- 50	1 saat
51- 100	2 saat
101- 150	3 saat
151- 200	4 saat
201 ve daha çok	5 saat

ders yüğü sınavın yapıldığı haftanın ders yüküne aynen eklenir.

Ara sınavlar için öngörülen yük her bir dersin ara sınavı için haftada beş saati aşamaz.

Laboratuvar, uygulamalı dersler, güzel sanat ve beden eğitimi derslerindeki öğrencilerin yarı yıl içindeki faaliyetlerinin değerlendirilmesi de ara sınav olarak kabul edilir.

Ek Ders Ücreti

Madde 3- Ek ders ücreti ödemelerinde 2 nci maddede belirtilen hususlar da dikkate alınarak aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Ek ders ücreti, haftalık ders yüğü sınırını aşan teorik dersler ve diğer faaliyetler için ödenir. Kısmi statüde bulunanlar dahil öğretim elemanlarına normal örgün öğretimde en çok yirmi saate kadar, ikinci öğretimde ise en çok on saate kadar ek ders ücreti ödenir. Bir öğretim elemanı hem normal örgün öğretimde, hem de ikinci öğretimde görev alıyorsa en çok otuz saate kadar (20 saati normal öğretim, 10 saati ikinci öğretim için olmak üzere) ek ders ücreti ödenir. Ders yüklerinin tamamlanmasında ve ek ders ücretinin hesaplanmasında, öncelikle normal örgün öğretimde verilen ders ve faaliyetler dikkate alınır.

Teorik dersler dışındaki faaliyetlerin haftalık ders yükünün tamamlanmasından sonraki kısmı ek ders ücretinin hesabında dikkate alınır. Ancak, haftalık ders yükünün tamamlanmasında ve ek ders ücretinin hesabında, teorik dersler dışındaki faaliyetlerin haftalık en fazla on saatlik kısmı dikkate alınır, toplam on saati aşan kısım için ek ders ücreti ödenmez.

Yaz ve yarıyıl tatillerinde yürütülen eğitim-öğretim faaliyetlerinde ders yüğü zorunluluğı aranmaksızın; sadece normal örgün öğretimde görev alan öğretim üyelerine en çok 30 saate, öğretim görevlileri ve okutmanlara 32 saate, hem normal örgün öğretim hem de ikinci öğretimde görev alan öğretim üyelerine de en fazla 40 saate, öğretim görevlileri ve okutmanlara 42 saate kadar ek ders ücreti ödenebilir.

b) Ara sınavlar için öngörülen yükten doğan ek ders ücretleri, yalnızca ara sınavların veya ara sınav yerine geçen değerlendirmelerin yapıldığı hafta için ödenir. Ek ders ücretinin hesabında, bir yarıyıldaki bir ders için yapılan ara sınavların en fazla dördü dikkate alınır ve aşan kısmı için ek ders ücreti ödenmez.

c) Eğitim programlarının veya derslerin blok halinde uygulandığı durumlarda, faaliyetler bir yarı yıllık süreye yayılarak ek ders yükü hesabı yapılır.

d) Tıp Fakültelerinin 4, 5 ve 6 ncı sınıfları, konservatuvar, yabancı dil, resim-iş, beden eğitimi ve spor, müzik eğitim programları, laboratuvar, staj, uygulamalı dersler ve tıbbi ve cerrahi klinik uygulamalar, bitirme ödevi, bitirme projesi, diploma projesi ve benzeri çalışmalar hariç olmak üzere, aynı ders veya faaliyet birden fazla öğretim elemanı tarafından yürütülüyorsa dersin veya faaliyetin haftalık ders yükü ve ek ders saatleri görev alan öğretim elemanlarına bölünerek hesaplanır.

e) Eğitim-öğretim niteliğine göre sınıfların aşırı kalabalıklığı ve/veya fiziksel olanakların yeterli olmaması nedeniyle teori ve/veya uygulamadan oluşan bir ders, ilgili Bölüm Başkanının önerisi ve ilgili Yönetim Kurulunun kararı ile birden fazla şube halinde açılabilir. Bu takdirde, ayrı ayrı vermeleri kaydıyla, bu dersleri veren öğretim elemanlarının her birine dersin öğretim programındaki haftalık teorik ve uygulama saati ders yükü ve ek ders saati olarak aynen uygulanır.

f) Eğitim programlarının uzaktan eğitim yöntemi ile yapılması durumunda, faaliyetler eş değer haftalık ders yükü hesabı yapılarak değerlendirilir.

g) Öğretim elemanlarına geçici görev, sevk, rapor ve izinli olmaları gibi nedenlerle haftalık ders programında belirtilen gün, saat ve yerde ders verme görevlerini yerine getirememeleri halinde anılan mazeretlerin bitiminden sonra vermek istedikleri dersler ve yürütülen faaliyetler için, Yönetim Kurulunun ders programlarının tespitinde takip ettiği prosedüre göre haftalık ders programında yapacağı değişiklik neticesinde belirlenen tarihteki hafta esas alınarak (2914 sayılı Kanununun 11 inci maddesindeki ek ders ücreti ödenebilecek ders saati sınırları içinde kalmak ve anılan maddenin son fıkrası hükmüne göre herhangi bir fazla ödemeye yol açmamak üzere) ek ders ücreti ödenir. Boş geçen derslerin, müfredat programında değişiklik yapılmaksızın ilgili öğretim elemanı yerine bir başka öğretim elemanı tarafından telafi edilmesi halinde, ek ders ücreti bu dersleri fiilen ve bizzat veren öğretim elemanına (2914 sayılı Kanununun 11 inci maddesindeki ek ders ücreti ödenebilecek ders saati sınırları içinde kalmak kaydıyla) ödenir.

h) Hafta ve bayram tatili, yarı yıl ve yaz tatillerinde veya normal çalışma saatleri dışında yürütülen uzmanlık alan dersleri, tez danışmanlığı, ara sınavlarla ilgili faaliyetler için zamlı ek ders ücreti ödenmez.

Sınav Ücreti:

Madde 4 - Dersi veren öğretim elemanına, her ders için ayrı ayrı olmak üzere, yarı yıl ve yıl sonu genel sınav dönemlerinde her 50 öğrenci için 300 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar sınav ücreti ödenir. Öğrenci sayısının göz önüne alınmasında küsurlar tama iblağ edilir ve 500 öğrenciden fazlası dikkate alınmaz. Ara sınavlar ve bütünleme sınavları için sınav ücreti ödenmez.

Sınavın dersi veren öğretim elemanı tarafından yapılmaması halinde sınav ücreti ödenmez.

Diğer Hususlar:

Madde 5- Haftalık ders yükünün tamamlanmasında ve ek ders ücretinin hesaplanmasında sırasıyla; normal örgün öğretimde verilen teorik dersler ve diğer faaliyetler, daha sonra ikinci öğretimde verilen teorik dersler ve diğer faaliyetler dikkate alınır.

2547 sayılı Kanununun 40 ıncı maddesinin (a) bendi uyarınca görevlendirilen öğretim elemanlarının ders yüklerinin tamamlanmasında ve ek ders ücretlerinin hesaplanmasında; sırasıyla bağlı buldukları fakülte veya yüksekokulda normal örgün öğretimde verdikleri ders ve diğer faaliyetler ile görevlendirildikleri yükseköğretim kurumlarında normal örgün öğretimde verdikleri ders ve diğer faaliyetler daha sonra bağlı buldukları fakülte veya yüksekokulda ikinci öğretimde verdikleri ders ve diğer faaliyetler ile görevlendirildikleri yükseköğretim kurumlarında ikinci öğretimde verdikleri ders ve faaliyetler dikkate alınır.

EK-3: AKADEMİK TEŞVİK YÖNETMELİĞİ¹⁵ **(Amaç Kapsam ve Faaliyet Alanları)**

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Devlet yükseköğretim kurumları kadrolarında bulunan öğretim elemanlarına yapılacak olan akademik teşvik ödeneğinin uygulanmasına yönelik olarak, bilim alanlarının özellikleri ve öğretim elemanlarının unvanlarına göre akademik teşvik puanlarının hesaplanmasında esas alınacak faaliyetlerin ayrıntılı özellikleri ve bu faaliyetlerin puan karşılıkları, akademik teşvik toplam puanının %30'unu geçmemek üzere her bir akademik faaliyet türünün toplam puanın hesaplanmasındaki ağırlıkları, akademik teşvik puanının hesaplanmasına ilişkin usul ve esaslar ve bu hesaplamaları yapacak komisyonun oluşumu ile diğer hususları belirlemektir.

(2) Bu Yönetmelik hükümleri, Milli Savunma Üniversitesi, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi ve Polis Akademisi kadrolarında bulunan öğretim elemanları hakkında da uygulanır.

Akademik teşvik faaliyet alanlarının değerlendirilmesi

MADDE 7- (1) Başvuru sahiplerinin sadece kendi alanı ile ilgili yapmış olduğu faaliyetler akademik teşvik kapsamında değerlendirilir.

(2) Proje faaliyetinin değerlendirilmesinde sadece bilim, teknoloji ve sanata katkı sağlayıcı nitelikte yurtiçinde veya yurtdışında başarı ile sonuçlandırılmış ve sonuç raporu onaylanmış projeler değerlendirmeye alınır. Döner sermaye üzerinden yapılan dış kaynaklı (yurtiçi veya yurtdışı) projelerin bu kapsamda değerlendirilebilmesi için projenin Ar-Ge niteliğinin olması ve toplam proje süresinin dokuz aydan az olmaması koşulu aranır. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun sadece akademik destekleri bu kapsamda değerlendirmeye alınır, ancak sanayi, kamu, girişimcilik, bilimsel etkinlik ve bilim ve toplum destekleri değerlendirmeye alınmaz. Araştırma altyapısı oluşturulması, girişimcilik, araştırmacıların ve öğrencilerin araştırma kültürünün desteklenmesine yönelik projeler, yükseköğretim kurumları tarafından desteklenen bilimsel

¹⁵ Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği (Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi, 14/5/2018 No : 2018/11834; Resmî Gazete Tarihi: 27.06.2018 Resmî Gazete Sayısı: 30461))

araştırma projeleri, yerel kalkınma, topluma hizmet, mesleki eğitim, sosyal sorumluluk ve benzeri amaçlar için fon sağlayan Türkiye İş Kurumu, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, kalkınma ajansları ve benzeri kurumların destekleri, döner sermaye üzerinden yapılan bilirkişilikler ve danışmanlıklar, Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım projeleri değerlendirmeye alınmaz. Yürütülmüş bir proje için farklı kurum veya kuruluşlarca tamamlayıcı veya destekleyici mahiyette bütçe desteği sağlanmasına yönelik olup temelde aynı projenin parçası veya uzantısı olan çalışmalar için mükerrer puanlama yapılmaz.

(3) Araştırma faaliyetinin değerlendirilmesinde sadece bilim, teknoloji ve sanata katkı sağlayıcı nitelikte, yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun izni ile kurum dışında görevlendirme ile yurtiçinde veya yurtdışında başarı ile yürütülmüş ve sonuç raporu ilgili kurumların yetkili mercilerince başarılı bulunarak sonuçlandırılmış araştırmalar değerlendirmeye alınır. Yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun izninin başvuruya eklenmesi gerekir. Araştırmalar ay üzerinden değerlendirilir. Eylem planı, fizibilite raporu ve envanter çalışması ile iki aydan az süren araştırmalar değerlendirmeye alınmaz.

(4) Kitapların ISBN, dergilerin ise ISSN numaralarının olması esastır. Kitap yazarlığı, kitap içinde bölüm yazarlığı ve kitap editörlüğü yayıneviyle yapılan sözleşme, yayınevinden ya da editörden gelen davet mektubu gibi evraklarla belgelenmelidir. Kongre, sempozyum, konferans veya benzeri bilimsel etkinlik kitapçıları ve içeriğinde yayımlanmış bildiriler, yayın kategorisinde değerlendirmeye alınmaz. Sergiler kapsamında hazırlanan küratörlük kitapları, bir kongrede sunulan bildirilerden oluşan kitaplar ve sınavlar için hazırlanmış soru kitapları değerlendirme dışıdır. Kitaplar ile ilgili değerlendirmelerde kitabın yayımlanma yılı esastır. Bu kapsamda daha önce değerlendirilen bir kitap veya kitap bölümünün yeni baskısı değerlendirmeye alınmaz. Dergilerde yayımlanan makalelerin değerlendirilmesinde ilgili derginin basılmış olması veya elektronik ortamda yayımlanması (Cilt, sayfa ve yıl bilgileri ile künyesi açık bir şekilde sunulmalıdır.) esastır. Diğer uluslararası hakemli dergilerin değerlendirme kapsamında olabilmesi için en az beş yıldır yılda en az bir sayı ile yayımlanıyor olması, derginin editör veya yayın kurulunun uluslararası olması, bilimsel değerlendirme süreci ve bu sürecin nasıl işlediğinin derginin internet sayfasında yer alması ve derginin internet sayfası üzerinden yayımlanmış makalelerin künyelerine ulaşılabilmesi gerekir. Dergilerde editörlüğün değerlendirilmesinde, farklı dergilerde de olsa sadece bir editörlük dikkate alınır. Çok editörlü dergilerde sadece baş editör teşvik kapsamında değerlendirilir. Ulusal ve uluslararası boyutta performansla dayalı ses ve/veya görüntü kayıtlarının değerlendirilmesinde yayımlanmış olma koşulu aranır.

(5) Tasarım faaliyetinin değerlendirilmesinde sadece bilim, teknoloji ve sanata katkı sağlayıcı nitelikte, başvuru sahibinin kendi alanı ile ilgili olan ve kamu kurumları veya özel hukuk tüzel kişileriyle yapılan sözleşme uyarınca uygulanmış veya ticarileştirilmiş tasarımlar dikkate alınır.

(6) Sergi faaliyetinin değerlendirilmesinde sanata katkı sağlayıcı nitelikte olanlar dikkate alınır. Serginin uluslararası olarak değerlendirilmesi için serginin uluslararası olduğunun bölüm, anabilim dalı veya anasanat dalı kurullarınca onaylanmış olması gerekir. Tekrarlayan faaliyetler için en çok iki etkinlik dikkate alınır ve ikinci tekrar etkinliğe öncekinin puanının yarısı verilir. Sergi kapsamındaki etkinliklerin değerlendirilmesinde, eğitim-öğretim faaliyetleri ve öğrenci kulüp faaliyetleri kapsamındaki sergiler dikkate alınmaz.

(7) Ulusal incelemesiz patentler değerlendirme kapsamı dışındadır.

(8) Atıfların değerlendirilmesinde, sadece bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilen yayınlarda veya eserlerde ve bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilen yayınlara veya eserlere yapılan atıflar dikkate alınır, diğerleri kapsam dışıdır. Başvuru sahibinin kendi yayımlarına veya eserlerine yaptığı atıflar kapsam dışıdır. Başvuru sahibinin, sadece Devlet yükseköğretim kurumlarında üretilen yayımlarına veya eserlerine yapılan atıflar geçerlidir, diğerleri kapsam dışıdır. Atıfların değerlendirilmesinde kişi sayısı dikkate alınmaz, her bir başvuru sahibi için ayrı puanlama yapılır. Aynı yayın veya esere bir kitabın ya da makalenin farklı bölümlerinde veya kısımlarında yapılan atıflar yalnızca bir atıf olarak değerlendirilir. Ancak bölüm yazarları farklı olan kitaplarda farklı bölümlerde yapılan her bir atıf için ayrı puan değerlendirmesi yapılır.

(9) Tebliğlerin sunulduğu yurt içinde veya yurt dışındaki etkinliğin uluslararası olarak nitelendirilebilmesi için Türkiye dışında en az beş farklı ülkeden sözlü tebliğ sunan konuşmacının katılım sağlaması ve tebliğlerin yarından fazlasının Türkiye dışından katılımcılar tarafından sunulması esastır. Ayrıca etkinliğin uluslararası niteliği haiz olup olmadığı hususunda, ödemeye esas teşkil etmek üzere üniversite yönetim kurulu kararının olması gerekir. Tebliğlerin değerlendirilmesinde tebliğin ilgili etkinlikte sunulmuş ve bunun belgelendirilmiş olması (etkinlik programı ve etkinliğe tebliğde ismi yer alan en az bir araştırmacının katılım sağladığını gösterir belge) esastır. Ayrıca değerlendirme için tebliğin elektronik veya basılı olarak etkinlik tebliğ kitapçığında yer alması ve yayımlanmış tam metninin sunulması gerekir.

(10) Ödüllerin değerlendirilmesinde, ödülün başvuru sahibinin alanı ile ilgili yapmış olduğu çalışmalar için verilmiş olması esastır. Tebliğler için verilen ödüller, dergi hakemlikleri için yayınevleri veya dergiler tarafından verilen ödüller ve başvuru sahibinin üniversitesinden aldığı ödüller değerlendirmeye alınmaz.

(11) Ödüllerin değerlendirilmesinde ödülün alındığı; projelerin ve araştırmaların değerlendirilmesinde projelerin ve araştırmaların sonuçlandığı; tasarımların değerlendirilmesinde tasarımın sonuçlandığı; patentlerin değerlendirilmesinde patentin tescil edildiği ve sergilerin değerlendirilmesinde serginin açıldığı tarih esas alınır.

YAZARLARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar çalışmaya ortak katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

Kaynaklar

Aktan, C.C. (2022). “Akademik Rant Kollama: Yükseköğretim Kurumlarında Rant Yaratma, Rant Dağıtma ve Rant Kollama Faaliyetleri”, içinde: Aktan, C.C. Mübtezel Kalabalık -Ecce Homo Academicus-, Konya: Literatürk Yayıncılık.

Aktan, C.C. (2024). Akademik Sofizm ve Ek Ders Soygunu (Paragöz Homo Academicus’lar Üzerine), RG Preprint
https://www.researchgate.net/publication/384687240_AKADEMİK_SOFİZM_ve_EK_DERS_SOYGUNU_Paragöz_Homo_Academicus'lar_Uzerine

Aktan, C.C. (2025). “Ek Ders Soygunu ve Akademik Teşvik Kollama: Yükseköğretim Kurumlarında Daha Fazla Ek Ders Ücreti Almaya ve Akademik Teşvik Desteği Sağlamaya Yönelik Manipülasyonlar ve Suistimaller”, Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 17:1.

Bastiat, F. (1968). “What Is Seen and What Is Not Seen,” in Selected Essays on Political Economy, Irvington-on-Hudson, N.Y.: Foundation for Economic Education. Online erişim için bkz. The Online Library of Liberty,
<https://oll.libertyfund.org/pages/wswns>

INTOSAI ISSAI 100 (2019). Fundamental Principles of Public-Sector Auditing,
<https://www.issai.org/wp-content/uploads/2019/08/ISSAI-100-Fundamental-Principles-of-Public-Sector-Auditing-1.pdf>

İnce, M. (2020). “Kamuda Performans Yönetiminin Yerleşmesinde Sayıştayın Rolü”, içinde Kamuda Performans Yönetimi: Kavram, Kuram Ve Uygulama, Ed.: Veysel Eren, H. Tuğba Eroğlu, Nobel Yayıncılık, 237-270.

İnce, M. (2022). “Sayıştay Düzenlilik Denetimleri İçin Bir Model Önerisi”, 22. International Public Administration Forum 120-140, Osmaniye, Türkiye

Merton, R. K. (1936). “The Unanticipated Consequences of Purposive Social Action”, American Sociological Review, 1(6), 894–904.

Öksüz, M. (2024). “Yükseköğretim Kurumlarında Kamu Zararı: Sayıştay İlamlarından Kanıtlar”, Sayıştay Dergisi, 35(133), 211-240.
<https://doi.org/10.52836/sayistay.1495586>

Mevzuat ve Denetim Raporları

Sayıştay Başkanlığı. (2022). Dicle Üniversitesi 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. <https://www.sayistay.gov.tr/reports/vMga108glE-dicle-universitesi> (Erişim tarihi: 15.12.2024).

Sayıştay Başkanlığı. (2022a). Afyon Kocatepe Üniversitesi 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. <https://www.sayistay.gov.tr/reports/24obnnao6O-afyon-kocatepe-universitesi> (Erişim tarihi: 15.12.2024).

Sayıştay Başkanlığı. (2022b). Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. <https://www.sayistay.gov.tr/reports/zlgXGG2oAZ-alanya-alaaddin-keykubat-universitesi> (Erişim tarihi: 15.12.2024).

Sayıştay Başkanlığı. (2022c). Ordu Üniversitesi 2021 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. <https://www.sayistay.gov.tr/reports/ZwoRrPzoLJ-ordu-universitesi> (Erişim tarihi: 15.12.2024).

Sayıştay Başkanlığı. (2021). Ankara Üniversitesi 2020 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. <https://www.sayistay.gov.tr/reports/2joj2x0oby-ankara-universitesi> (Erişim tarihi: 18.12.2024).

Sayıştay Başkanlığı. (2024a). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi 2023 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. <https://www.sayistay.gov.tr/reports/14QOOm9Qb3-aydin-adnan-menderes-universitesi> (Erişim tarihi: 17.12.2024).

Sayıştay Başkanlığı. (2024b). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 2023 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. <https://www.sayistay.gov.tr/reports/k2oe0M4Yne-nigde-omer-halisdemir-universitesi> (Erişim tarihi: 17.12.2024c).

Sayıştay Başkanlığı. (2024c). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi 2023 Yılı Sayıştay Denetim Raporu. <https://www.sayistay.gov.tr/reports/2joj69koby-sakarya-uygulamali-bilimler-universitesi> (Erişim tarihi: 17.12.2024).

Sayıştay Başkanlığı (2024). Daire Kararları, <https://kararlar.sayistay.gov.tr/dk/>

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (2003). T.C. Resmi Gazete, 25326, 24.12.2003.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu (1981). T.C. Resmi Gazete, 17506, 6.11.1981.

6085 sayılı Sayıştay Kanunu (2010). T.C. Resmi Gazete, 27790, 19.12.2010

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (1965). T.C. Resmi Gazete, 12056, 23.07.1965.

2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu (1983). T.C. Resmi Gazete, 18190, 13/10/1983.

Akademik Teşvik Ödeneği Yönetmeliği (Bakanlar Kurulu Kararının Tarihi, 14/5/2018 No : 2018/11834; Resmî Gazete Tarihi: 27.06.2018 Resmî Gazete Sayısı: 30461)